

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.013.02.2020

**Pan
Waldemar Kulaszka
Dolnośląski Wojewódzki
Inspektor Ochrony Środowiska**

Wojewódzki Inspektorat Ochrony
Środowiska we Wrocławiu
ul. Józefa Chełmońskiego 14
51-630 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/045 – Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i użytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, (dalej: WIOŚ lub Inspektorat), ul. Józefa Chełmońskiego 14, 51-630 Wrocław
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Kulaszka, Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: Wojewódzki Inspektor) od 9 września 2008 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Sprawowanie nadzoru nad podmiotami wprowadzającymi na rynek krajowy produkty i produkty w opakowaniach oraz gospodarujących odpadami poużytkowymi i odpadami opakowaniowymi.2. Zapewnienie właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych.3. Nadzór nad transgranicznym przemieszczaniem odpadów i przetwarzaniem na terytorium kraju przywożonych odpadów.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Jerzy Skowroński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/89/2020 z dnia 18 czerwca 2020 r.2. Ryszard Puchała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/95/2020 z dnia 6 lipca 2020 r.

(akta kontroli t. I str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2016-2020 (I półrocze) Wojewódzki Inspektor wykonywał zadania określone w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o *Inspekcji Ochrony Środowiska*³, na podstawie rocznych planów pracy. WIOŚ realizował ujęte w planach pracy Inspektoratu kontrole podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*⁴, w zakresie przestrzegania przepisów ustaw:

- z dnia 20 stycznia 2005 r. o *recyklingu pojazdów wycofanych eksploatacji*⁵;
- z dnia 11 września 2015 r. o *zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*⁶;
- z dnia 24 kwietnia 2009 r. o *bateriach i akumulatorach*⁷;
- z dnia 13 czerwca 2013 r. o *gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*⁸.

Wojewódzki Inspektor zaplanował i zrealizował również kontrole podmiotów prowadzących przetwarzanie odpadów komunalnych oraz zbierających odpady komunalne, a także podejmował stosowne działania w przypadku stwierdzonych naruszeń. Monitorował występowanie na terenie województwa dolnośląskiego pożarów składowisk odpadów i podejmował działania zapobiegawcze. Realizował kontrole planowe i pozaplanowe podmiotów prowadzących odzysk lub unieszkodliwianie odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania odpadów.

Wojewódzki Inspektor przedkładał, na wniosek Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej: GIOŚ), rzetelne informacje dotyczące spełniania wymogów ochrony środowiska przez podmioty zaangażowane w system transgranicznego przemieszczania odpadów.

Stwierdzono jednakże, że Wojewódzki Inspektor nieterminowo udzielał GIOŚ informacji, w trybie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o *międzynarodowym przemieszczaniu odpadów*⁹, dotyczących przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przez prowadzącego działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. W siedmiu przypadkach (28,0% analizowanych spraw) informacji udzielono odpowiednio po 15, 16, 27, 34, 34, 66 i 80 dniach, podczas gdy informacji należało udzielić niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 995, ze zm., dalej „ustawa o IOŚ”.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm., dalej „ustawa Poś”.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1610, ze zm., dalej „ustawa o recyklingu pojazdów”.

⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 1895, ze zm., dalej „ustawa o ZSEE”.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 521, ze zm., dalej „ustawa o bateriach i akumulatorach”.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1114, ze zm., dalej „ustawa o gospodarce opakowaniami”.

⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1162, ze zm., dalej: „ustawa o mpo”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Sprawowanie nadzoru nad podmiotami wprowadzającymi na rynek krajowy produkty i produkty w opakowaniach oraz gospodarującymi odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi

1.1 Działalność kontrolna WIOŚ

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2016-2020 (I półrocze) w WIOŚ sporządzano roczne plany działalności kontrolnej. Roczne plany działalności kontrolnej, stanowiące element rocznych planów pracy Inspektoratu, zawierały m.in. wykazy zakładów¹¹ objętych planem w zakresie kontroli z wyjazdem w teren. Wykazy zakładów sporządzano z wykorzystaniem Informatycznego Systemu Kontroli (dalej: ISK) identyfikującego podmioty korzystające ze środowiska według jednolitej punktowej procedury oceny kontrolowanych zakładów. W zależności od liczby punktów konstruowano ranking zakładów planowanych do kontroli, w podziale na kategorie ryzyka od I do V, określając częstotliwość kontroli¹². Przed rozpoczęciem kwartału, na podstawie imiennego wykazu zakładów zawartego w rocznym planie kontroli, sporządzane były plany kontroli według wzoru określonego w dokumentacji ISK. Plany kwartalne sporządzane były wyłącznie w formie elektronicznej w bazie ISK.

W latach objętych kontrolą NIK zaplanowano, według planu po zmianach, ogółem 1 899 kontroli, w tym 304 (16,0%) kontrole w podmiotach gospodarujących odpadami użytkowymi¹³ i odpadami opakowaniowymi, z czego:

- w 2016 r. 557 kontroli ogółem, w tym 102 (18,3%) kontrole podmiotów gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi, (51 podmiotów objętych przepisami o recyklingu pojazdów, 22 podmioty objęte przepisami o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, 8 podmiotów objętych przepisami o bateriach i akumulatorach oraz 21 objętych przepisami o gospodarowaniu opakowaniami i odpadami opakowaniowymi);
- w 2017 r. 497 kontroli ogółem, w tym 69 (13,9%) kontroli podmiotów gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi (odpowiednio: 13, 30, 11, 15);
- w 2018 r. 429 kontroli ogółem, w tym 60 (14,0%) kontroli podmiotów gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi, (odpowiednio: 18, 22, 9, 11);
- w 2019 r. 340 kontroli ogółem, w tym 43 (13,3%) kontrole podmiotów gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi, (odpowiednio: 14, 14, 5, 10);
- w I połowie 2020 r. 92 kontrole, w tym 30 (32,6%) kontroli podmiotów gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi, (odpowiednio: 8, 14, 5, 3).

(akta kontroli t. II str. 2, 19, 138, 199, 246)

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Podmiot korzystający ze środowiska.

¹² Kategoria I: zakładana częstotliwość kontroli: co rok; kategoria II: nie rzadziej niż raz na trzy lata; kategoria III: co cztery lata; kategoria IV: co pięć lat lub rzadziej; kategoria V: nie muszą być ujmowane w planach kontroli.

¹³ Przyjęto, że odpady użytkowe to: pojazdy wycofane z eksploatacji, odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpady zużytych baterii i akumulatorów.

Wyżej wymienione podmioty, z zastosowaniem analizy wielokryterialnej, zakwalifikowano kierując się uciążliwością dla środowiska, do kategorii ryzyka od I do V.

(akta kontroli t. I str. 469-487)

W latach 2016-2020 (I półrocze) Inspekcja przeprowadziła łącznie 1 717 kontroli planowych, w tym 235 (13,7%) kontroli ww. podmiotów gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi, z tego: 94 w 2016 r., 64 w 2017 r., 46 w 2018 r., 30 w 2019 r. i 1 w I połowie 2020 r., co stanowiło odpowiednio: 92,2%, 92,8%, 76,7%, 69,8 % i 3,3% wykonania planu.

Wojewódzki Inspektor w wyjaśnieniach, jako przyczynę rozbieżności między liczbą zaplanowanych kontroli a liczbą wykonanych kontroli planowych wskazał m.in. na: ustanie stosunku pracy inspektorów, nieobecności w pracy, zawieszenie działalności podmiotów oraz kontrole innych organów. Wojewódzki Inspektor podejmował działania w zakresie eliminowania braków kadrowych skutkujących m.in. niewykonaniem planowanej liczby kontroli. W latach 2016-2020 (I półrocze) z WIOŚ odeszło ogółem 46 pracowników, a przyjętych zostało 63 pracowników. Liczba osób zatrudnionych w Inspekcji wzrosła z 52 osób, według stanu na koniec grudnia 2016 r., do 76 osób na koniec grudnia 2019 r.

(akta kontroli t. II str. 2, 19, 138, 199, 246, t. III str. 209-220)

Analiza pięciu losowo wybranych dokumentacji kontroli planowych wykazała, że działania kontrolne Inspektoratu były dokumentowane w formie protokołów kontroli.

(akta kontroli t. II str. 15)

W latach 2016-2020 (I półrocze) Inspektorat przeprowadził łącznie 1 418 kontroli pozaplanowych, w tym 58 (4,1%) kontroli podmiotów gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi, z tego: 14 w 2016 r., 8 w 2017 r., 25 w 2018 r., 7 w 2019 r. i 4 w I połowie 2020 r.

(akta kontroli t. II str. 2, 19, 138, 199, 246)

Analiza pięciu wybranych dokumentacji kontroli pozaplanowych wykazała, że kontrole w czterech przypadkach podjęto na wniosek osób fizycznych oraz jedną z wniosku Komendanta Policji.

(akta kontroli t. II str. 16)

W latach 2016-2020 (I półrocze) Inspektorat nie przeprowadzał kontroli krzyżowych obejmujących podmioty funkcjonujące na rynku recyklingu pojazdów wycofanych eksploatacji, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii i akumulatorów oraz gospodarowania opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że „Przepisy prawa z zakresu ochrony środowiska, w tym w szczególności ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz dokumentacja ISK nie definiuje pojęcia kontroli krzyżowej. W ISK WIOŚ nie ma możliwości oznaczenia kontroli o charakterze krzyżowym. Wśród rodzajów kontroli dokumentacja ISK wymienia kontrole: na wniosek, interwencyjną, inwestycyjną, inną, a w informatycznej bazie istnieje również możliwość zaznaczenia kontroli instruktażowej. Wg przeprowadzonego rozpoznania zwyczajowo pojęcie kontroli krzyżowej używane jest przez podatników w odniesieniu do kontroli skarbowej w ramach, której urzędnicy skarbowi wykonują czynności sprawdzające podatnika. W odniesieniu do podmiotów kontrolowanych w zakresie odpadów użytkowych i opakowaniowych nie pozyskiwano w trakcie kontroli informacji od innych podmiotów w celu zweryfikowania wiarygodności danych w dokumentach, których prowadzenie wynika z tych ustaw.”

(akta kontroli t. III str. 223-225)

1.2. W latach 2016-2020 (I półrocze) na terenie województwa dolnośląskiego, według danych Inspektoratu, w systemie gospodarowania pojazdami wycofanymi z eksploatacji funkcjonowały: podmioty gospodarcze prowadzące stacje demontażu pojazdów oraz podmioty prowadzące punkty zbierania pojazdów.

W ww. okresie na terenie właściwości Inspektoratu brak było podmiotów eksploatujących strzępiarki. W odniesieniu do wprowadzających pojazdy, czwartego z uczestników systemu recyklingu pojazdów, Inspektorat nie dysponował danymi. Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że „WIOŚ nie dysponuje obecnie danymi odnośnie liczby podmiotów danego typu na koniec wskazanych lat kalendarzowych. To nie oznacza, że nie posiada czy też nie posiadał w latach ubiegłych dostępu do zbiorów danych lub dokumentów umożliwiających wyszukanie czy też wytypowanie podmiotów do kontroli o określonym zakresie działalności. Przykładowo liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie recyklingu podlegających ustawie o ZSSE na dzień 01.09.2020 r. dla terenu województwa dolnośląskiego wynosi: 9, a podmiotów pośredniczących: 0, ale WIOŚ nie ma możliwości wskazać ile ich było np. wg stanu na 31.12.2018 r.”.

(akta kontroli t. III str. 223-225)

W latach objętych kontrolą WIOŚ, wykonując zadania określone art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o IOŚ, przeprowadził łącznie 124 kontrole podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy Poś w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, z czego:

- 82 kontrole planowe¹⁴, w tym 69 kontroli przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu i 4 kontrole przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów;
- 42 kontrole doraźne, w tym 10 przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu.

(akta kontroli str. t. II str. 19, 21-27)

Szczegółowa analiza wybranych losowo pięciu (spośród 69) dokumentacji kontroli przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu wykazała, że inspektorzy WIOŚ prowadząc kontrole sprawdzali wywiązywanie się przedsiębiorców z obowiązków określonych w rozdziale 4 ustawy o recyklingu pojazdów¹⁵.

Szczegółowa analiza czterech (wszystkich) dokumentacji kontroli przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów wykazała, że inspektorzy Inspektoratu kontrolując sprawdzali wywiązywanie się przedsiębiorców z obowiązków określonych w rozdziale 5 ustawy o recyklingu pojazdów¹⁶.

¹⁴ Liczba przeprowadzonych kontroli planowych ogółem i liczba przeprowadzonych kontroli doraźnych ogółem uwzględnia również kontrole podmiotów innych, w tym np. nielegalne demontaże pojazdów.

¹⁵ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m. innymi z obowiązków dotyczących: [a] przekazywania przez prowadzących stacje demontażu zużytych baterii samochodowych kwasowo-olowiowych i zużytych akumulatorów samochodowych kwasowo-olowiowych zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory lub prowadzącemu zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, spełniającemu wymagania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o bateriach i akumulatorach (art. 21 ust. 2 ustawy o recyklingu pojazdów); [b] pobierania opłat za przyjęcie pojazdu do demontażu w przypadkach, o których mowa w art. 23 ust. 4 ustawy o recyklingu pojazdów; [c] uiszczania/unieważniania dowodów rejestracyjnych, kart pojazdów jeśli była wydana oraz tablic rejestracyjnych; [d] wydawania zaświadczeń o demontażu pojazdów, ewidencji zaświadczeń o demontażu pojazdów oraz zaświadczeń o przyjęciu niekompletnego pojazdu, wydanych przez niego i przez przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów, z którymi zawarł umowę; [e] osiągania poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, obliczania i uiszczania opłat za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji; [f] dokumentowania przekazywania pojazdów z punktu zbierania do stacji demontażu.

¹⁶ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązków dotyczących: [a] przyjęcia pojazdu wycofanego z eksploatacji (art. 33 ustawy o recyklingu pojazdów); [b] zapewnienia bezpieczeństwa dla środowiska i zdrowia ludzi zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji (art. 32 ust. 1 ustawy o recyklingu); [c] wydawania zaświadczeń o demontażu pojazdu oraz o przyjęciu niekompletnego pojazdu, w przypadku spełnienia łącznie warunków: a) zawarcia umowy z przedsiębiorcą prowadzącym stację demontażu, jeżeli nie

(akta kontroli t. II str. 28-29)

W badanym okresie Inspektorat, na wniosek Marszałka Województwa Dolnośląskiego, przeprowadził łącznie 10 kontroli stacji demontażu pojazdów przed ich uruchomieniem¹⁷. Efektem tych kontroli było dziewięć postanowień pozytywnie opiniujących spełnienie wymagań ochrony środowiska przez podmioty zamierzające podjąć działalność w zakresie demontażu pojazdów. W jednym przypadku wydano postanowienie negatywne.

(akta kontroli t. I str. 31-460, t. II str. 307)

Z analizy pięciu dokumentacji ww. kontroli wynikało, że przedmiotem przeprowadzonych kontroli było sprawdzenie minimalnych wymagań stacji demontażu pojazdów określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 lipca 2005 r. w sprawie *minimalnych wymagań dla stacji demontażu oraz sposobu demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji*¹⁸.

(akta kontroli str. t. II str. 89-137)

1.3. W latach 2016-2020 (I półrocze) na terenie województwa dolnośląskiego, według danych Inspektoratu, spośród podmiotów objętych przepisami ustawy o ZSEE funkcjonowały podmioty: wprowadzające sprzęt elektroniczny¹⁹, prowadzące zakłady przetwarzania²⁰, zbierające zużyty sprzęt elektroniczny²¹. Inspektorat nie dysponował danymi odnoszącymi się do działających na terenie jego właściwości pozostałych podmiotów systemu obrotu zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym, tj.: autoryzowanych przedstawicieli, organizacji odzysku, prowadzących działalność w zakresie recyklingu oraz prowadzących działalność w zakresie innych niż recykling procesów odzysku (z wyłączeniem 2017 r.).

W latach objętych kontrolą NIK pracownicy Inspektoratu przeprowadził łącznie 83 kontrole podmiotów podlegających ustawie o ZSEE, z czego:

- 75 kontroli planowych, w tym 20 kontroli podmiotów wprowadzających sprzęt, 34 kontrole zakładów przetwarzania, jeden podmiot prowadzący działalność w zakresie innym niż recykling procesów odzysku oraz 17 kontroli zbierających zużyty sprzęt;
- osiem kontroli doraźnych, w tym trzy kontrole wprowadzających sprzęt, jedną kontrolę zakładu przetwarzania oraz dwie kontrole zbierających zużyty sprzęt.

(akta kontroli t. II str. 138-139, 140-146)

Inspektorat wykonując dyspozycję art. 86 ust. 1 ustawy o ZSEE przeprowadzał, co najmniej raz w roku kontrolę zakładów przetwarzania. Inspektorat nie wykonał tego obowiązku w 2016 r. wobec dwóch zakładów, co jak wyjaśnił Wojewódzki Inspektor w informacji z działalności przekazanej do GIOŚ, wynikało z braku informacji o planowanym terminie oddania obu zakładów do użytku.

(akta kontroli t. I str. 31-460)

jest to ten sam przedsiębiorca; b) przekazania przyjętych pojazdów wycofanych z eksploatacji do stacji demontażu (art. 34 ustawy o recyklingu).

¹⁷ Kontrole stacji demontażu pojazdów przed ich uruchomieniem: 6 kontroli w 2016 r., 2 kontrole w 2017 r., 2 kontrole w 2018 r. i 1 kontrolę w I połowie 2020 r.

¹⁸ Dz. U. Nr 143, poz. 1206, ze zm.

¹⁹ Pięć podmiotów w 2016 r., 16 w 2017 r., 21 w 2018 r., 21 w 2019 r. i 21 w I połowie 2020 r.

²⁰ Dziesięć podmiotów w 2016 r., 14 w 2017 r., 14 w 2018 r., 15 w 2019 r. i 15 w I połowie 2020 r.

²¹ W 2016 r. 17 podmiotów, 19 w 2017 r., 21 w 2018 r., 21 w 2019 r. i 21 w I połowie 2020 r.

Szczegółowa analiza wybranych losowo: pięciu dokumentacji kontroli przedsiębiorców wprowadzających sprzęt²², pięciu dokumentacji kontroli prowadzących zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego²³ i jedną dokumentację kontroli prowadzącego recykling i inne niż recykling procesy odzysku²⁴ wykazała, że inspektorzy WIOŚ sprawdzali ww. przedsiębiorców z wywiązywania się z obowiązków ustawy o ZSEE.

(akta kontroli t. II str. 148-151)

1.4. W latach 2016-2020 (I półrocze) na terenie województwa dolnośląskiego, według danych Inspektoratu, spośród podmiotów objętych przepisami ustawy o bateriach i akumulatorach funkcjonowały podmioty: wprowadzający baterie i akumulatory²⁵, zbierający zużyte baterie i akumulatory²⁶ oraz zakłady przetwarzania zużyte baterie i akumulatory²⁷. Inspektorat nie dysponował danymi odnoszącymi się do działających na terenie jego właściwości pozostałych podmiotów systemu obrotu bateriami i akumulatorami, tj.: prowadzących miejsca odbioru oraz podmiotów pośredniczących.

²² W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązku: [1] przeprowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych w stosunku do sprzętu, który został przez niego wprowadzony do obrotu (art. 15 ust. 1 i 3 ustawy o ZSEE); [2] dołączania do sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych informacji o zakazie umieszczania zużytego sprzętu łącznie z innymi odpadami, wraz z wyjaśnieniem znaczenia oznakowania, potencjalnych skutkach dla środowiska i zdrowia ludzi wynikających z obecności w sprzęcie niebezpiecznych: substancji, mieszanin oraz części składowych (art. 13 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o ZSEE); [3] informowania o systemie zbierania, w tym zwrotu, zużytego sprzętu i roli, jaką gospodarstwo domowe spełnia w przyczynianiu się do ponownego użycia i odzysku, w tym recyklingu, zużytego sprzętu (art. 13 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o ZSEE); [4] oznakowania sprzętu symbolem selektywnego zbierania (art. 14 ust. 1 ustawy o ZSEE); [5] opracowania informacji dotyczącej ponownego użycia i przetwarzania zużytego sprzętu, zawierającej w szczególności wskazanie poszczególnych części składowych oraz materiałów zawartych w sprzęcie, a także umiejscowienia w sprzęcie niebezpiecznych: substancji, mieszanin oraz części składowych (art. 17 ust. 1 ustawy o ZSEE); [6] zorganizowania i sfinansowania odbierania od zbierających zużyty sprzęt oraz przetwarzania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych (art. 18 ust. 1 ustawy o ZSEE); [7] zorganizowania i sfinansowania zbierania oraz przetwarzania zużytego sprzętu pochodzącego od użytkowników innych niż gospodarstwa domowe (art. 19 ust. 1 ustawy o ZSEE); [8] osiągnięcia minimalnych rocznych poziomów zbierania zużytego sprzętu (art. 20 ust. 1 ustawy o ZSEE); [9] osiągnięcia w poszczególnych latach określonych poziomów odzysku oraz przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu (art. 21 ust. 1 ustawy o ZSEE); [10] prowadzenia dodatkowej ewidencji obejmującej informacje o masie wprowadzonego do obrotu sprzętu (art. 22 ust. 1 ustawy o ZSEE); [11] zawarcia umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności z prowadzącym zakład przetwarzania, który prowadzi demontaż oraz przygotowanie do ponownego użycia zużytego sprzętu (art. 23 ust. 1 ustawy o ZSEE); [12] umieszczania numeru rejestrowego na dokumentach związanych z wprowadzeniem sprzętu do obrotu (art. 12 ust. 1 ustawy o ZSEE); [13] opracowania rocznego sprawozdania o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi (obowiązek wynikający z art. 73 ust. 1 pkt 5 ustawy o odpadach); [14] uzyskania wpisu do rejestru (art. 50 ust. 1-3 ustawy o odpadach).

²³ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązków dotyczących: [1] prowadzenia rocznego audytu zewnętrznego (art. 66 ustawy o ZSEE); [2] nieodpłatnego przyjmowania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych od zbierającego zużyty sprzęt, w przypadku zawarcia umowy o której mowa w art. 23 ust. 1 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym z wprowadzającym sprzęt (art. 49 ustawy o ZSEE); [3] posiadania wymaganego wyposażenia (art. 51 ustawy o ZSEE); [4] wydawania wprowadzającemu sprzęt, z którym zawarł umowę, o której mowa w art. 23 ust. 1, w terminie do dnia 28 lutego każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy zaświadczenia o zużytym sprzęcie (art. 53 ustawy o ZSEE); [5] przechowywania zaświadczeń o zużytym sprzęcie (art. 54 ustawy o ZSEE); [5] sporządzenia rocznego sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami zawierającego informacje, o których mowa w art. 75 ust. 2 pkt 1 i 7 ustawy o odpadach (obowiązek wynikający z art. 75 ust. 1 pkt 2 ustawy o odpadach); [6] uzyskania wpisu do rejestru (art. 50 ust. 1-3 ustawy o odpadach).

²⁴ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązków dotyczących: [1] wydawania prowadzącemu zakład przetwarzania przekazującemu odpady powstałe ze zużytego sprzętu do recyklingu zaświadczenia potwierdzającego recykling za poprzedni rok kalendarzowy lub zaświadczeń potwierdzającego inne niż recykling procesy odzysku (art. 55 i 57 ustawy o ZSEE); [2] przechowywania zaświadczeń potwierdzających recykling, a także inne niż recykling procesy odzysku (art. 56 i 58 ustawy o ZSEE); [3] opracowania rocznego sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami zawierającego informacje, o których mowa w art. 75 ust. 2 pkt 1 i 8 ustawy o odpadach (obowiązek wynikający z art. 75 ust. 1 pkt 2 ustawy o odpadach); [4] uzyskania wpisu do rejestru (art. 50 ust. 1-3 ustawy o odpadach).

²⁵ W 2016 r. 9 podmiotów, 16 w 2017 r., 18 w 2018 r., 18 w 2019 r. i 18 w I połowie 2020 r.

²⁶ W 2016 r. 4 podmioty, 6 w 2017 r., 11 w 2018 r., 13 w 2019 r. i 14 w I połowie 2020 r.

²⁷ W 2016 r. 3 podmioty, 5 w 2017 r., 7 w 2018 r., 9 w 2019 r. i 9 w I połowie 2020 r.

W latach objętych kontrolą NIK pracownicy Inspektoratu przeprowadzili łącznie 32 kontrole podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy *Poś* w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o bateriach i akumulatorach, w tym:

- 13 planowych kontroli podmiotów wprowadzających baterie i akumulatory;
- 11 (siedem planowych i cztery pozaplanowych) kontroli podmiotów zbierających zużyte baterie i akumulatory;
- 8 planowych kontroli podmiotów prowadzących zakłady przetwarzania zużyte baterie i akumulatory.

(akta kontroli t. II str. 199-205)

Szczegółowa analiza wybranych losowo: pięciu dokumentacji kontroli przedsiębiorców wprowadzających baterie i akumulatory²⁸, pięciu dokumentacji kontroli podmiotów przetwarzających baterie i akumulatory²⁹ oraz trzech dokumentacji zbierających baterie i akumulatory³⁰ wykazała, że inspektorzy WIOŚ

²⁸ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązków dotyczących: [a] oznakowania baterii lub akumulatorów wprowadzanych do obrotu (art. 29 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [b] umieszczania numeru rejestrowego na dokumentach związanych z obrotem bateriami i akumulatorami (art. 30 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), odebrania zużytych baterii lub akumulatorów od użytkownika końcowego (art. 31 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [c] zawarcia umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności, ze zbierającym zużyte baterie lub zużyte akumulatory, dotyczącej zbierania zużytych baterii przenośnych lub zużytych akumulatorów przenośnych (art. 32 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [d] osiągnięcia poziomów zbierania (art. 33 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [e] prowadzenia ewidencji obejmującej informacje o rodzaju i masie wprowadzanych do obrotu baterii i akumulatorów (art. 34 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [f] sporządzania sprawozdań zawierających informacje, o których mowa w art. 73 ust. 2 pkt 1 i pkt 6 lit. a ustawy *o odpadach*, na zasadach i w trybie określonych w tej ustawie (art. 34 ust. 2 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [g] zawarcia umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności z prowadzącym zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów (art. 36 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [h] finansowania publicznych kampanii edukacyjnych (art. 37 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [i] uzyskania wpisu do rejestru (art. 50 ust. 1-3 ustawy *o odpadach*).

²⁹ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązków dotyczących: [1] przetwarzania i recyklingu zużytych baterii lub zużytych akumulatorów oraz powstających z nich odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska i zdrowia ludzi (art. 60 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [2] przyjmowanie zużytych baterii i zużytych akumulatorów, bez możliwości żądania zapłaty za ich przyjęcie w przypadku zawarcia umowy z wprowadzającym baterie lub akumulatory (art. 61 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [3] prowadzenia, w zależności od rodzaju prowadzonego przetwarzania i recyklingu, ewidencji zaświadczeń oraz ewidencji obejmującej informacje o rodzaju i masie przyjętych do przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, rodzaju i masie przetworzonych zużytych baterii i zużytych akumulatorów, osiągniętych poziomach recyklingu, osiągniętych poziomach wydajności recyklingu (art. 64 ust. 2 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [4] sporządzanie sprawozdania zawierającego informacje, o których mowa w art. 75 ust. 2 pkt 1 i 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*, na zasadach i w trybie określonych w tej ustawie. (art. 64 ust. 5 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [5] przechowywania ewidencji oraz zaświadczeń o przetworzonych zużytych bateriach lub zużytych akumulatorach, przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, którego dotyczą (art. 64 ust. 6 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [6] wydawanie wprowadzającemu baterie lub akumulatory, z którym ma zawartą umowę, lub podmiotowi pośredniczącemu, z którym ma zawartą umowę, w terminie do dnia 28 lutego każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy, zaświadczenia o przetworzonych zużytych bateriach lub zużytych akumulatorach (art. 64a ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*); [7] uzyskania wpisu do rejestru (art. 50 ust. 1-3 ustawy *o odpadach*).

³⁰ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m. innymi z obowiązków dotyczących: [1] odbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych od prowadzącego miejsce odbioru, z którym ma zawartą umowę (art. 57 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [2] przekazania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów prowadzącemu zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, a w przypadku zużytych baterii przenośnych lub zużytych akumulatorów przenośnych – w pierwszej kolejności prowadzącemu zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, który prowadzi co najmniej sortowanie zużytych baterii lub zużytych akumulatorów (art. 58 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [3] przekazania zużytych baterii kwasowo-ołowiowych lub zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych prowadzącemu zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów (art. 58 ust. 2 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [4] przekazania zużytych baterii niklo-kadmowych lub zużytych akumulatorów niklo-kadmowych prowadzącemu zakład przetwarzania zużytych baterii niklo-kadmowych lub zużytych akumulatorów niklo-kadmowych (art. 58 ust. 3 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [5] prowadzenia ewidencji obejmującej informacje o masie zebranych zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, ogółem i w rozbiu na poszczególnych wprowadzających baterie lub akumulatory, z którymi ma zawartą umowę (art. 59 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [6] sporządzania sprawozdań zawierających informacje, o których mowa w art. 75 ust. 2 pkt 1 i 9 ustawy *o odpadach* (art. 59 ust. 3 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [7] przechowywania ewidencji oraz zaświadczeń przez okres 5 lat, licząc od końca

sprawdzali ww. przedsiębiorców korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy *Poś* w zakresie przestrzegania przepisów ustawy *o bateriach i akumulatorach*.

(akta kontroli t. II str. 206-209)

1.5. W latach 2016-2020 (I półrocze) na terenie województwa dolnośląskiego, według danych Inspektoratu, spośród podmiotów objętych przepisami ustawy *o gospodarce opakowaniami* funkcjonowały podmioty prowadzące recykling odpadów opakowaniowych³¹, organizacje odzysk opakowań³² oraz wprowadzający produkty w opakowaniach³³. Inspektorat nie dysponował danymi odnoszącymi się do podmiotów prowadzących inny niż recykling proces odzysku opakowań.

W latach objętych kontrolą NIK pracownicy Inspektoratu przeprowadzili łącznie 54 (50 planowych i cztery pozaplanowe) kontrole podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu *ustawy Poś* w zakresie przestrzegania przepisów ustawy *o gospodarce opakowaniami*.

(akta kontroli t. II str. 246-247)

Szczegółowa analiza po jednej dokumentacji kontroli przedsiębiorców prowadzących recykling lub inny niż recykling proces odzysku³⁴ i organizacji odzysku opakowań³⁵ oraz wybranych losowo pięć dokumentacji kontroli podmiotów wprowadzających produkty w opakowaniach³⁶ wykazała, że inspektorzy WIOŚ przeprowadzający kontrole sprawdzali ww. przedsiębiorców korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy *Poś* w zakresie przestrzegania przepisów o ustawy *o gospodarce opakowaniami* oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*³⁷.

roku kalendarzowego, którego dotyczą (art. 59 ust. 5 ustawy *o bateriach i akumulatorach*), [8] sporządzania i wydawania wprowadzającemu baterie lub akumulatory, z którym ma zawartą umowę, lub podmiotowi pośredniczącemu, z którym ma zawartą umowę, w terminie do dnia 28 lutego każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy, zaświadczeń o zebranych zużytych bateriach przenośnych lub zużytych akumulatorach przenośnych (art. 59a ustawy *o bateriach i akumulatorach*).

³¹ W 2016 r. – 3 podmioty, 3 w 2017 r., 3 w 2018 r., 3 w 2019 r. i 3 w I połowie 2020 r. – jeden podmiot prowadzący recykling opakowań z tworzyw sztucznych oraz dwa podmioty prowadzące recykling papieru.

³² W 2016 r. – 4 podmioty, 3 w 2017 r., 3 w 2018 r., 3 w 2019 r. i 3 w I połowie 2020 r.

³³ W 2016 r. – 28 podmiotów, 38 w 2017 r., 49 w 2018 r., 54 w 2019 r. i 56 w I połowie 2020 r.

³⁴ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązków dotyczących: [1] wystawiania odpowiednio do zakresu wykonywanej działalności gospodarczej dokumentów DPO, DPR, EDPO i EDPR (art. 16 ust. 3 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [2] prowadzenia rocznego audytu zewnętrznego (art. 46 ust. 1 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [3] uzyskania wpisu do rejestru (art. 50 ust. 1-3 ustawy *o odpadach*).

³⁵ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązków dotyczących: [1] zapewniania odzysku, w tym recyklingu odpadów opakowaniowych takiego samego rodzaju jak odpady opakowaniowe powstałe z tego samego rodzaju opakowań jak opakowania, w których wprowadził produkty (art. 17 ust. 1 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [2] przeznaczania w danym roku kalendarzowym na publiczne kampanie edukacyjne co najmniej 5% przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym z przejęcia obowiązków określonych w art. 17 ust. 1; [3] dokumentowania przeznaczenia przychodów, na publiczne kampanie edukacyjne (art. 31 ust. 1 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [4] uzyskania wpisu do rejestru (art. 50 ust. 1-3 ustawy *o odpadach*); [5] sporządzania rocznego sprawozdania, o którym mowa w art. 73 ust. 1 ustawy *o odpadach* (art. 74 ustawy *o odpadach*).

³⁶ W toku kontroli sprawdzano wywiązywanie się przedsiębiorców m.in. z obowiązków dotyczących: [1] zapewniania odzysku, w tym recyklingu odpadów opakowaniowych takiego samego rodzaju jak odpady opakowaniowe powstałe z tego samego rodzaju opakowań jak opakowania, w których wprowadził produkty (art. 17 ust. 1 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [2] prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych (art. 19 ust. 1 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [3] osiągania docelowego poziomu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych (art. 20 ust. 1 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [4] prowadzenia ewidencji w postaci papierowej albo elektronicznej, obejmującej informacje o masie opakowań, w których wprowadził do obrotu produkty w danym roku kalendarzowym (art. 22 ust. 1 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [5] przechowywania informacji zawartych w ewidencji przez 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, którego informacje dotyczą (art. 22 ust. 2 ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*); [6] sporządzania rocznego sprawozdania o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi zawierającego informacje, o których mowa w art. 73 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy *o odpadach* (obowiązek wynikający z art. 73 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy *o odpadach*); [7] uzyskania wpisu do rejestru (art. 50 ust. 1-3 ustawy *o odpadach*).

³⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 797, ze zm., dalej: „*ustawa o odpadach*”.

1.6. W okresie objętym kontrolą Inspektorat współdziałał z innymi instytucjami i organami kontroli. Współpraca polegała m.in. na kierowaniu wystąpień do organów, które posiadały kompetencje do podejmowania działań w zakresie stwierdzanych nieprawidłowości, informowały wcześniej o konieczności podejmowania kontroli w związku z podejrzeniem naruszania przepisów prawa lub też, od których oczekiwano uzyskania informacji mających znaczenie dla prowadzenia przez WIOŚ dalszych działań kontrolnych i pokontrolnych.

W latach 2016-2020 (I półrocze) po kontrolach dotyczących odpadów poużytkowych oraz odpadów opakowaniowych Inspektorat skierował ogółem 106 wystąpień do innych organów, w tym do:

- Głównego Inspektora Ochrony Środowiska – informujące o wynikach kontroli podmiotów podlegających wpisowi w rejestrze prowadzonym przez GIOŚ i zobowiązany do przedkładania sprawozdań do GIOŚ;
- organów gmin (wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast) – m.in. wnioski o wydanie decyzji nakazującej usunięcie odpadów magazynowanych w miejscu do tego nieprzeznaczonym, ale także o udzielenie informacji, kto jest użytkownikiem działek;
- Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej – informacje o stwierdzeniu naruszenia ustawy o ZSEE w sprawach będących w kompetencji organu Inspekcji Handlowej;
- Marszałka Województwa Dolnośląskiego – m.in. gdy działalność przedsiębiorcy prowadzona była z naruszeniem warunków udzielonych pozwoleń i zezwoleń na korzystanie ze środowiska, ale również o naruszeniach przepisów z zakresu kompetencyjnego marszałka województwa, np. opłat za korzystanie ze środowiska, także wniosek o zweryfikowanie możliwości wszczęcia postępowania administracyjnego zmierzającego do wydania decyzji określającej wysokość należnej opłaty podwyższonej za magazynowanie odpadów bez wymaganej decyzji określającej sposób i miejsce magazynowania lub składowanie odpadów w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym, zgodnie z art. 293 ustawy *Poś*;
- Ministra Cyfryzacji – o nieodpłatne udostępnienie danych z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców na temat pojazdów i numerów tablic rejestracyjnych, które spisano w trakcie prowadzonej kontroli z zakresu nielegalnego demontażu pojazdów;
- Ministra Środowiska – o pomoc w nieodpłatnym uzyskaniu informacji na temat pojazdów i numerów tablic rejestracyjnych, które spisano w trakcie prowadzonej kontroli z zakresu nielegalnego demontażu pojazdów;
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – przekazanie informacji o sporządzeniu rocznego sprawozdania o pojazdach wycofanych z eksploatacji za 2016 r. niezgodnie ze stanem rzeczywistym;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” – w zakresie naruszania warunków posiadanych pozwoleń wodnoprawnych, niewykonywania badań jakości wprowadzanych ścieków oraz nieprzedkładania wyników pomiarów właściwym organom;
- Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego – przede wszystkim wniosek o podjęcie działań w ramach posiadanych kompetencji, w związku z prowadzeniem działalności w budynkach dla których w toku trwania kontroli nie

przedłożono pozwolenia na użytkowanie bądź zmiany sposobu użytkowania lub użytkowanych niezgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego;

- Policji – o udzielenie informacji na temat pojazdu sprowadzonego z zagranicy, znajdującego się na kontrolowanym terenie, tj. czy właściciel dokonał rejestracji zakupionego pojazdu w terminie 30 dni od dnia jego nabycia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, a także czy zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, o której mowa w art. 23 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych; o pomoc w ustaleniu właściciela terenu podejrzanego o prowadzenie nielegalnego demontażu, a także z prośbą o objęcie terenu, co do którego istnieje uzasadnienie prowadzenia na nim nielegalnego demontażu szczególnym nadzorem i pomoc w zidentyfikowaniu osób dokonujących nielegalnego demontażu; ale również zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
- Prokuratury – zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska – zgłoszenie bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku, w odniesieniu do powierzchni ziemi, np. w związku z prowadzeniem demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji poza stacją demontażu bezpośrednio na powierzchni ziemi;
- sądów rejonowych – wnioski o ukaranie z art. 31a ust. 1 pkt 1 ustawy o IOS;
- starostów i prezydentów miast na prawach powiatu – w sytuacji, gdy działalność prowadzona była z naruszeniem warunków udzielonych pozwoleń i zezwoleń na korzystanie ze środowiska, ale także np. wniosek do Wydziału Komunikacji o udzielenie informacji/udostępnienie dokumentów i danych pojazdów, spisanych w toku trwania kontroli, w związku z podejrzeniem międzynarodowego przemieszania odpadów;
- Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego – m.in. w sytuacji, gdy w toku kontroli nie przedłożono zawartej umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC, ale także gdy nie wydano zaświadczenia o demontażu pojazdów;
- urzędów skarbowych – np. wniosek o podjęcie działań w ramach posiadanych kompetencji, w związku z prowadzeniem nielegalnego demontażu pojazdów, dla których w toku trwania kontroli nie przedłożono dowodów zakupu ani dowodów sprzedaży odpadów i części powstałych z demontażu;
- Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – wniosek o podjęcie działań zgodnie z posiadanymi kompetencjami w związku z prowadzeniem nielegalnego demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji m.in. w obiekcie budowlanym objętym ochroną konserwatorską wynikającą z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ochrona konserwatorska wynikała także z rejestru zabytków w powiecie średzkim prowadzonym przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

(akta kontroli t. II str. 307-312)

1.7. W badanym okresie Wojewódzki Inspektor, stosownie do przepisu art. 5 ust. 4 pkt 4 ustawy o IOS, przeprowadzał analizy i dokonywał ocen przestrzegania przepisów, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o IOS, m.in. w zakresie odpadów użytkowych i odpadów opakowaniowych. Analiza podejmowanych działań oraz efektów tych działań w zakresie ustawy o recyklingu pojazdów, ustawy o ZSEE oraz bateriach i akumulatorach miała miejsce także w ramach corocznych sprawozdań przekazywanych do GIOŚ. Odnosząc się do działań w celu poprawy stanu gospodarki odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi oraz

ograniczających „szarą strefę” Wojewódzki Inspektor w wyjaśnieniach wskazał m.in. na: **[1]** niedoskonały system egzekucyjny nakładanych kar pieniężnych czy też decyzji wstrzymujących działalność; **[2]** zasadność wprowadzenia zmian w Kodeksie spółek handlowych oraz ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym, uniemożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej bez adresu i bez zarządu; **[3]** wyeliminowanie zakresów kontroli, które nie powinny być realizowane przez WIOŚ i stanowią zbędne obciążenie.

(akta kontroli t. II str. 313-382)

1.8. W latach 2016-2020 (I półrocze) do Inspektoratu wpłynęło łącznie 1 396 wniosków o interwencje, w tym 100 (7,2%) dotyczących funkcjonowania systemu gospodarowania³⁸:

- pojazdami wycofanymi z eksploatacji (77);
- zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym (24);
- bateriami i akumulatorami (2);
- opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (20).

Działania w zakresie objętym wnioskami podjęto bez zbędnej zwłoki i wnioski rozpatrzono.

(akta kontroli t. II str. 382-410)

1.9. Inspektorat, stosownie do przepisu art. 72 ust. 1 ustawy o *bateriach i akumulatorach*, sporządzał i terminowo przedkładał do GIOŚ zbiorcze informacje o wynikach kontroli przedsiębiorców wpisanych do rejestru, o którym mowa w ustawie o *odpadach*, skontrolowanych w poprzednim roku kalendarzowym, tj. za rok 2016, 2017, 2018 i 2019.

(akta kontroli t. II str. 411-427)

Inspektorat sporządzał zbiorcze informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych w zakładach przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, o których mowa w art. 86 ust. 2 ustawy o *ZSEE*. W okresie objętym kontrolą przedmiotowe informacje przekazano do GIOŚ w treści „Informacji o realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska”, odrębnie dla poszczególnych lat 2016-2019.

(akta kontroli t. I str. 31-460)

1.10. Na terenie województwa dolnośląskiego nie działały organizacje odzysku zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Działały natomiast trzy organizacje odzysku opakowań. Jedna organizacja była równocześnie prowadzącym recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych, która wystawia dokumenty DPO oraz dokumenty DPR i posiada zezwolenie na przetwarzanie, o którym mowa w art. 41 ustawy o *odpadach*, pozwalające na odzysk odpadów o masie przekraczającej 400 Mg. Na terenie właściwości Inspektoratu działało 15 zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Terminowość poddawania się audytowi przez podmioty do tego zobowiązane Inspektorat weryfikował na podstawie sprawozdań (daty wykonania audytu). Audyty zostały przeprowadzone w wymaganym terminie, z wyjątkiem jednego przypadku stwierdzonego w 2018 r.

(akta kontroli t. II str. 428)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

³⁸ Suma wymienionych elementów nie jest równa liczbie ogólnej wniosków, ponieważ w trzech wnioskach odnoszono się do dwóch ustaw oraz w jednym wniosku odnoszono się do trzech ustaw.

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor prawidłowo przeprowadzał ujęte w planach pracy Inspektoratu kontrole podmiotów gospodarujących odpadami poużytkowymi oraz odpadami opakowaniowymi.

OBSZAR

2. Zapewnienie warunków dla właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych oraz sprawowanie skutecznego nadzoru nad rynkiem odpadów komunalnych

Opis stanu faktycznego

2.1. Stosownie do wytycznych w sprawie planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska, przekazywanych przez GIOŚ, na lata 2016-2020³⁹, w rocznych planach, działalności kontrolnej w WIOŚ uwzględniano w latach 2016-2020 prowadzenie kontroli podmiotów działających w obszarze odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych^{40,41}, m.in. w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o odpadach oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴².

Ogółem, na lata 2016-2020 zaplanowano 147 tego rodzaju kontroli, realizowanych z wyjazdem w teren. W podmiotach przetwarzających (i odbierających) odpady zaplanowano 45 kontroli, w Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) 24 kontrole oraz 78 kontroli w gminach. Podstawą planowania, w tym doboru ilości, jak również typowania podmiotów do kontroli, były przekazywane corocznie wytyczne GIOŚ, dotyczące celów kontroli i tzw. „cykli kontrolnych”⁴³.

W województwie dolnośląskim działalność w zakresie odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych prowadziły 32 podmioty⁴⁴. Wytypowane do kontroli jednostki zakwalifikowano do kategorii ryzyka od I do V (pod względem uciążliwości dla środowiska), w planach kontroli uwzględniono informację o kategorii podmiotu.

W sprawie kategoryzacji zakładów Wojewódzki Inspektor wyjaśnił: „Kategoryzacja zakładów następuje zgodnie z zasadami określonymi w dokumentacji ISK. W odniesieniu do zakładów już kontrolowanych kategoria ustalana jest na podstawie wyników analizy wielokryterialnej sporządzanej w Informatycznym Systemie Kontroli z wykorzystaniem narzędzia pomocniczego umożliwiającego jej sprawne przeprowadzenie zgodnie z zasadami ustalonymi w dokumentacji ISK. Kategoryzacji nie podlegają poszczególne instalacje zlokalizowane na terenie zakładu, lecz cały zakład ze wszystkimi instalacjami. Liczba instalacji ma wpływ na wynik analizy wielokryterialnej.”

(akta kontroli tom IV str. 1-159)

Plany w zakresie kontroli w kategorii „z wyjazdem w teren z ustalonym podmiotem”, zostały w pełni wykonane⁴⁵. Plan i realizacja planu kontroli, w poszczególnych latach badanego okresu, przedstawiały się następująco:

³⁹ Corocznie przekazywanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

⁴⁰ Odniesiono się wyłącznie do kontroli działalności w zakresie odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych z wyłączeniem innej działalności tych podmiotów.

⁴¹ Tabele rocznego planu kontroli z wyjazdem w teren zawierały wykazy podmiotów przewidzianych do kontroli ze wskazaniem zakresu planowanej kontroli kategorii ryzyka według klasyfikacji WIOŚ podmiotu. Tabele rocznych planów kontroli sporządzano z wykorzystaniem bazy Informatycznego Systemu Kontroli (dalej ISK) ze wskazaniem nazwy podmiotu oraz z uwzględnieniem kategorii ryzyka, celów kontroli cyklu kontrolnego.

⁴² Dz. U. z 2020 r. poz. 1439, ze zm., dalej: „ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”.

⁴³ Kontrole, o których mowa, realizowane z wyjazdem w teren stanowiły 7% ogółem wszystkich planowanych w WIOŚ kontroli.

⁴⁴ W 2016 r. 31, a w kolejnych latach okresu objętego kontrolą 32 podmioty.

⁴⁵ W 2016 r. nie przeprowadzono dwóch, z pierwotnie zaplanowanych kontroli, dokonano zmiany planu, a przyczyną było opóźnione w stosunku do już dokonanych założeń planistycznych WIOŚ przekazanie szczegółowych wytycznych w tym zakresie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Wyjaśnienie w tej

a) kontrole planowe w podmiotach przetwarzających i odbierających odpady komunalne.

- 2016 rok – zaplanowano i zrealizowano 14 kontroli. Skontrolowano siedem podmiotów kategorii II, pięć podmiotów kategorii III, dwa podmioty kategorii IV;
- 2017 rok – zaplanowano i zrealizowano osiem kontroli. Skontrolowano jeden podmiot zakład kategorii I (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne), dwa podmioty kategorii II i trzy podmioty kategorii IV;
- 2018 rok – zaplanowano i zrealizowano osiem kontroli. Skontrolowano trzy podmioty kategorii II, dwa podmioty kategorii III i trzy podmioty kategorii IV;
- 2019 rok – zaplanowano i przeprowadzono sześć kontroli. Skontrolowano jeden podmiot kategorii II, trzy podmioty kategorii III i jeden podmiot kategorii IV⁴⁶;
- 2020 rok – zaplanowano kontrolę w dziewięciu zakładach i do 30 czerwca 2020 r. zrealizowano dwie kontrole, obie w podmiotach kategorii II.

b) kontrole planowe w PSZOK. Plan kontroli w tym zakresie został w pełni wykonany. W latach 2016-2019 wykonano odpowiednio: jedną, piętnaście⁴⁷, trzy i trzy kontrole, a w roku 2020 zaplanowano dwie i do 30 czerwca 2020 r. przeprowadzono jedną kontrolę. W kontrolowanym okresie w ewidencji WIOŚ zarejestrowanych było od 104 do 106 PSZOK, statystycznie, w poszczególnych latach, kontrolą objęto odpowiednio 1%, 14%, 3%, 3% i 2% wszystkich PSZOK.

Wojewódzki Inspektor prowadził kontrole innych przedsiębiorców odbierających odpady komunalne, w zakresie zbierania i sposobu postępowania z odpadami komunalnymi. Ogółem przeprowadzono 24 takie kontrole, z tego osiem planowych i 16 na wniosek, przy czym kontroli interwencyjnych przeprowadzono sześć i w każdym z tych przypadków stwierdzono naruszenia prawa. W efekcie, winnych wykroczeń ukarano pięcioma mandatami karnymi, wydano osiem decyzji lub postanowień oraz sześć zarządzeń. Nie wystąpiły przypadki zawiadamiania organów ścigania.

c) kontrole planowe gmin (z wyjazdem w teren) w zakresie przestrzegania przepisów ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. Na terenie województwa dolnośląskiego, w latach 2016-2020 było 169 gmin. Zgodnie z wytycznymi GIOŚ⁴⁸ kontrolą obejmowano rokrocznie około 10% gmin. W okresie objętym analizą zaplanowano ogółem 78 kontroli gmin (odpowiednio: 16, 17, 17, 15 i 13), a przeprowadzono 65 takich kontroli, przy czym plany kontroli zostały w całości wykonane w latach 2016-2019, a do 30 czerwca 2020 r., ze względu na sytuację epidemiologiczną, nie wykonano żadnej z kontroli zaplanowanych na rok 2020.

(akta kontroli tom IV str. 160-258)

W okresie objętym kontrolą Wojewódzki Inspektor nie planował oraz nie prowadził

sprawie złożył Wojewódzki Inspektor podając, że w wytycznych GIOŚ (przekazanych już po zatwierdzeniu planu kontroli) określono, że kontroli mają podlegać te RIPOKi, w których stwierdzono rażące naruszenia w trakcie poprzednich kontroli oraz instalacje, które do dnia 1 lipca 2015 r. były obowiązane uzyskać pozwolenie zintegrowane. Mając powyższe na uwadze oraz fakt, że w przypadku dwóch ujętych w planie zakładów nie stwierdzano rażących naruszeń podczas poprzednich kontroli, dokonano korekty planu rocznego kontroli wykreślając ww. dwa obiekty.

⁴⁶ Wskutek oczekiwania na wyniki badań laboratoryjnych dwie kontrole zostały formalnie zakończone w roku 2020.

⁴⁷ Liczba zaplanowanych kontroli w PSZOK w 2017 r. wynikała z wytycznych do przeprowadzenia w 2017 r. przez Inspekcję Ochrony Środowiska ogólnokrajowego cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. oraz kontroli punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK).

⁴⁸ Z wyjątkiem roku 2016 gdzie takich wytycznych nie było.

kontroli podmiotów w zakresie odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości w zakresie sprawdzenia spełnienia wymagań dla odbioru odpadów, o czym mowa dalej w tym wystąpieniu pokontrolnym.

(akta kontroli tom IV str. 1-159)

W latach 2016–2020 (I półrocze), we wszystkich kategoriach podmiotów gospodarujących odpadami komunalnymi, prowadzono pozaplanowe postępowania kontrolne. W przypadku podmiotów odbierających i przetwarzających odpady przeprowadzono ogółem 37 tego rodzaju kontroli (odpowiednio 8, 7, 8, 10 i do 30 czerwca 2020 r. – cztery kontrole). W 19 przypadkach były to kontrole interwencyjne⁴⁹, 11 kontroli przeprowadzono „na wniosek”, zrealizowano pięć tzw. „kontroli inwestycyjnych”, dwie kontrole sklasyfikowane, jako „inne”.

Przedmiotem kontroli pozaplanowych było przestrzeganie przepisów *ustaw o odpadach i o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, w zakresie określonym w skardze lub wniosku o przeprowadzenie kontroli. W wyniku tych kontroli stwierdzono 13 przypadków naruszenia prawa w związku, z czym nałożono 22 mandaty karne i wydano siedem zarządzeń pokontrolnych.

W 17 przypadkach kontrole pozaplanowe prowadzono w PSZOK, przy czym charakter interwencyjny miały jedynie cztery kontrole, dziewięć kontroli przeprowadzono na wniosek, a cztery sklasyfikowano, jako „inne” i dotyczyły realizacji zadań gmin wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W okresie objętym analizą DWIOŚ nie prowadził kontroli doraźnych dotyczących odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości.

W latach 2016-2020 (I półrocze) przeprowadzono 519 kontroli nieplanowych gmin i związków międzygminnych, bez wyjazdu w teren, wynikających z analizy dokumentacji składanej przez podmioty⁵⁰. Celem tych kontroli była analiza i weryfikacja okresowych sprawozdań gminnych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi w przedmiocie przestrzegania przepisów *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*.

Podjęcie realizacji kontroli pozaplanowych wynikało głównie z wniosków organów administracji publicznej lub podmiotów o przeprowadzenie kontroli oraz interwencji dotyczących zanieczyszczenia środowiska lub podejrzenia wystąpienia takiego zanieczyszczenia (kontrole pozaplanowe z wyjazdem w teren), a także przedłożenie sprawozdań gminnych oraz dotyczących uwalniania i transferu zanieczyszczeń do środowiska (kontrole pozaplanowe dokumentacyjne).

(akta kontroli tom IV str. 266-291)

W latach 2016-2020 (do 30 czerwca) do WIOŚ wpłynęło ogółem 85 skarg i wniosków dotyczących zagadnień związanych z różnymi rodzajami odpadów. W efekcie podjęto 25 kontroli, w kolejnych jedenastu przypadkach sprawę rozpoznano w terenie, w dwóch przypadkach podjęto czynności, o których mowa w art. 10b ustawy o IOŚ, a w 47 przypadkach sprawę przekazano do rozpoznania właściwym organom.

Gospodarowania odpadami komunalnymi, tj. odbioru, przetwarzania czy składowania, dotyczyły dwie skargi, z których jedną odnoszącą się do gospodarowania odpadami komunalnymi w okolicach Rynku we Wrocławiu

⁴⁹ W tym jedną przestrzegania przepisów w zakresie gospodarki odpadami przez podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania odpadów, przetwarzania odpadów w miejscach stwarzających ryzyko wystąpienia pożaru.

⁵⁰ Opartych na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych.

przekazano według właściwości, a drugą, dotyczącą nielegalnego zbierania odpadów przez przedsiębiorstwo, rozpatrzono we własnym zakresie przeprowadzając stosowną kontrolę. Nie odnotowano skarg, których przedmiotem był odbiór odpadów z nieruchomości.

(akta kontroli tom IV str. 292-448)

W latach 2016-2020 (do 30 czerwca) po kontrolach zakładów z wyjazdem w teren wykazujących naruszenia (łącznie 40 kontroli), zarówno planowych, jak i pozaplanowych, Wojewódzki Inspektor wydał 30 zarządzeń pokontrolnych. Przeprowadzono 13 kontroli sprawdzających, w ramach, których weryfikowano realizację zarządzeń pokontrolnych wydawanych po kontrolach przeprowadzonych w latach 2016-2020 (do 30 czerwca).

W sprawie przeprowadzania kontroli sprawdzających realizację zarządzeń pokontrolnych Wojewódzki Inspektor wskazał, że „Co do zasady, w ramach kolejnej kontroli w danym zakładzie sprawdzana jest realizacja zarządzeń pokontrolnych, albo w zakresie obligatoryjnego punktu w protokole kontroli bez względu na zakres realizowanego celu kontroli (tylko w przypadkach kontroli interwencyjnych lub na wniosek możliwe odstępianie), albo kontrola obejmuje wyłącznie realizację zarządzeń pokontrolnych w ramach dedykowanego celu kontroli. W przypadku, gdy kontrolowany podmiot informuje w terminie o sposobie realizacji zarządzeń pokontrolnych, potwierdzając ich realizację, przy niewielkiej skali stwierdzonych naruszeń, nie przeprowadza się odrębnej kontroli „sprawdzającej”. (...) Zarządzenia pokontrolne wydawane są tylko w przypadku kontroli zakładów z wyjazdem w teren. Jest to jeden z możliwych rodzajów działań pokontrolnych.”

(akta kontroli tom V str. 89 -90)

Badanie losowo dobranej próby dokumentacji 20 kontroli podmiotów przetwarzających i odbierających odpady i 10 protokołów kontroli gmin wykazało, że postępowania kontrolne realizowano zgodnie z zakresem tematyki⁵¹, który został określony w wytycznych do przeprowadzenia ogólnokrajowych cykli kontrolnych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- gospodarowania odpadami niezgodnie z warunkami zezwolenia na zbieranie odpadów w zakresie miejsca i sposobu magazynowania zebranych odpadów oraz bez uwzględnienia zagrożenia pożarowego, jakie mogą powodować magazynowanie odpady, a także bez zabezpieczenia gleby przed zanieczyszczeniem,
- dopuszczania do termicznego przekształcania frakcji odpadów tworzyw sztucznych poza wyznaczonymi do tego instalacjami,
- magazynowania odpadów bez posiadania zezwolenia na zbieranie lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów,
- prowadzenia ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym,

⁵¹ Zakres ww. kontroli obejmował w szczególności: [1] realizację obowiązków wynikających z przepisów oraz decyzji administracyjnych (pozwoleń i pozwoleń zintegrowanych) przez gospodarujących odpadami (prowadzących instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów oraz przetwarzających odpady wytworzone w procesie mechaniczno-biologicznego przetworzenia odpadów komunalnych, [2] weryfikację prawidłowości prowadzenia ewidencji odpadów, [3] weryfikację prawidłowości przekazywania odpadów do innych podmiotów, [4] kontrolę sposobu przetwarzania szkła, tworzyw sztucznych, papieru, odpadów wielogabarytowych, odpadów z rozbiórki, [5] osiągnięcie zamierzonych efektów ekologicznych przy realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z rozbudową instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, [6] weryfikację jakości danych dostarczanych przez prowadzących instalację w ramach Krajowego Rejestru uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, [7] wnoszenie opłat za korzystanie ze środowiska, [8] przestrzeganie przepisów o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

- zlecenia gospodarowania odpadami podmiotowi nieposiadającemu uprawnień w tym zakresie,
- przekroczenia określonej w pozwoleniu zintegrowanym dopuszczalnej ilości gazów wprowadzanych do powietrza.

(akta kontroli tom IV str. 449, 451-651)

Badanie dokumentacji źródłowej wykazało, że we wszystkich 20 przypadkach postępowania kontrolne udokumentowane zostały protokołem kontroli podpisanym przez kontrolerów w dacie zakończenia czynności w kontrolowanym podmiocie.

W przypadku kontroli dokumentacyjnych (planowych i pozaplanowych) sporządzano tzw. „adnotacje”. Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o IOS z czynności kontrolnych inspektor sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub kontrolowanej osobie fizycznej.

W powyższej sprawie Wojewódzki Inspektor wyjaśnił: „Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, zamieszczonymi w Informatycznym Systemie Kontroli, dokumentem potwierdzającym wykonanie przez inspektora czynności kontrolnych opartych na analizie dokumentacji przekazanej przez podmiot jest wyłącznie adnotacja sporządzona w systemie ISK, wydrukowana i podpisana przez inspektora zgodnie ze wzorem dokumentu załącznik I.5.3.1, Adnotacja z kontroli w oparciu o dokumenty na podstawie badań automonitoringowych. Nie sporządza się adnotacji jedynie w przypadku stwierdzenia naruszeń i jednoczesnym podjęciu decyzji o przeprowadzeniu kontroli w terenie, a dokonane ustalenia traktuje się, jako materiał do przygotowania kontroli w terenie. Adnotacje z kontroli dokumentacyjnych sporządzono na podstawie przesyłanej do WIOŚ dokumentacji, tj. raportów z monitoringu prowadzonego na terenie składowiska odpadów, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Kontrole oparte na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych, również dokumentuje się przez sporządzenie adnotacji w systemie ISK, zgodnie ze wzorem dokumentu załącznik I.5.3.2. Adnotacja z kontroli w oparciu o dokumenty z wyłączeniem badań automonitoringowych. (...) Protokół kontroli jest dokumentem sporządzanym z przeprowadzania kontroli w terenie i do zasad sporządzania i podpisywania oraz wnoszenia uwag odnoszą się zapisy art. 11 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska.”.

(akta kontroli tom IV str. 259- 265, tom V str. 89-90)

2.2. Na lata 2016-2020 nie planowano i do 30 czerwca 2020 r. nie przeprowadzono kontroli podmiotów odbierających odpady z nieruchomości w zakresie spełniania przez te wymagań, dla odbierających odpady, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości⁵².

(akta kontroli tom IV str. 1-159)

Inspektor Wojewódzki wyjaśnił, że „kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy utrzymaniu czystości i porządku w gminach w stosunku do przedsiębiorców odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości oraz nakładanie kar pozostają w kompetencji wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Organy wykonawcze gminy, jako jedyne są zobowiązane do kontrolowania prawidłowości wykonywania działalności regulowanej. (...) Ponadto przepisy prawa wskazują na kompetencje wójt, burmistrza czy prezydenta do prowadzenia kontroli w zakresie

⁵² Dz. U. poz. 122.

gospodarki odpadami komunalnymi w podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w gminie. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że prowadzenie kontroli w podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w gminie przez wojewódzki inspektorat byłoby działaniem nieracjonalnym, ponieważ nie posiada kompetencji umożliwiających wymierzanie sankcji przy stwierdzeniu naruszeń przepisów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w gminie.”

(akta kontroli str. tom V str. 89-90)

2.3. W latach 2016-2020 (do 30 czerwca)⁵³ Wojewódzki Inspektor dwukrotnie stwierdzał dokonanie przez posiadaczy odpadów naruszeń, o których mowa w art. 32 ustawy *o odpadach*. W związku z powyższym wydał następujące decyzje wstrzymujące działalność posiadaczy odpadów:

- decyzja⁵⁴ z 21 lutego 2019 r. wydana – w związku z przetwarzaniem odpadów, w tym również odpadów komunalnych, bez wymaganego zezwolenia (art. 32 ust. 1a). Przywołana decyzja nie była ostateczna z uwagi na wniesione pismem z 15 marca 2019 r. odwołanie;
- decyzja⁵⁵ z 16 maja 2019 r. wydana – w związku ze zbieraniem odpadów bez wymaganego zezwolenia (art. 32 ust. 1a). Decyzja nie była ostateczna (odwołanie spółki).

W okresie objętym kontrolą Wojewódzki Inspektor nie wydawał postanowień zawieszających wstrzymanie działalności z terminem usunięcia stwierdzonych naruszeń.

(akta kontroli tom V str. 1-12)

2.4. W latach 2016-2019 (do 30 czerwca) do WIOŚ wpłynęły trzy wnioski Marszałka Województwa Dolnośląskiego o przeprowadzenie kontroli. We wszystkich przypadkach Wojewódzki Inspektor przeprowadził kontrole oraz poinformował Marszałka Województwa Dolnośląskiego o rezultatach:

1) W związku z pismem Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 9 kwietnia 2018 r. o przeprowadzenie kontroli wynikającej z art. 146 ust. 5 ustawy *o odpadach*⁵⁶, przekazany w związku z wnioskiem złożonym do Marszałka Województwa Dolnośląskiego o zamknięcie kwatery nr 1 składowiska odpadów w Świątoszowie⁵⁷, kontrolą objęto składowisko odpadów innych niż niebezpieczne. Kontrola przeprowadzona została w okresie od 24 kwietnia 2018 r. do 23 maja 2018 r. W toku kontroli stwierdzono następujące naruszenia: [1] przyjmowanie odpadów do składowania z naruszeniem procedur określonych w Instrukcji eksploatacji składowiska (naruszenie sposobu unieszkodliwiania odpadów poprzez likwidację sektora A, naruszenie z art. 121 ustawy *o odpadach* – prowadzony sposób składowania odpadów niezgodny był z obowiązującym pozwoleniem zintegrowanym), [2] niesprawność urządzenia służącego eksploatacji składowiska (waga), [3] nieprzekazanie w terminie informacji o realizacji zarządzenia pokontrolnego poprzedniej kontroli (informację przekazano w toku kontroli).

⁵³ W latach 2016-2018 nie wydawano decyzji wstrzymujących działalność posiadaczy odpadów komunalnych.

⁵⁴ Nr DW-DI.7060.18.2018.am.

⁵⁵ Nr DW-DI.7062.A.2019.am.

⁵⁶ Zgodnie z art. 146 ust. 5 ustawy *o odpadach* przed wydaniem zgody na zamknięcie składowiska odpadów lub jego wydzielonej części wojewódzki inspektor ochrony środowiska, na wniosek właściwego organu, o którym mowa w art. 129 ust. 1, oraz z udziałem przedstawiciela tego organu przeprowadza kontrolę składowiska odpadów.

⁵⁷ Wniosek złożony w Urzędzie Marszałkowskim województwa dolnośląskiego w dniu 25 stycznia 2018 r.

W dniu 5 czerwca 2018 r. Wojewódzki Inspektor poinformował Marszałka Województwa Dolnośląskiego o wynikach przeprowadzonej kontroli.

Decyzją nr DJ-DI.7601.5.2018.LM.PP z dnia 11 maja 2019 r. Wojewódzki Inspektor ustalił wymiar kary biegnącej w wysokości 1 428,00 zł za dobę, za składowanie 102 Mg odpadów o kodzie 19 12 12 – inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11 na terenie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świątoszowie z naruszeniem decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego Nr I 138/2015 z 10 sierpnia 2015 r. zatwierdzającej instrukcję prowadzenia ww. składowiska. W dniu 3 czerwca 2019 r. kontrolowana Spółka za pośrednictwem Inspektora Wojewódzkiego złożyła do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska odwołanie od ww. decyzji.

2) W związku z pismem Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 lipca 2018 r. o przeprowadzenie kontroli sektora A kwatery nr I składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebieniu⁵⁸ kontrolą objęto podmiot z siedzibą w Bolesławcu zarządzający tym składowiskiem.

Kontrola przeprowadzona została w dniu 2 sierpnia 2018 r. – protokół kontroli podpisany został 3 września 2018 r. W toku kontroli nie stwierdzono naruszeń. Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2018 r. Wojewódzki Inspektor pozytywnie zaopiniował spełnienie wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska przez wskazany we wniosku proces przetwarzania odpadów.

3) Trzecia kontrola dotyczyła instalacji komunalnej w Rudnej Wielkiej. W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli WIOŚ wystąpił o przeprowadzenie kolejnej kontroli w celu ustalenia czy nieprawidłowości zostały usunięte. Inspektorat po przeprowadzeniu kontroli skierował wystąpienie do Marszałka Województwa Dolnośląskiego zawierające informacje o ustaleniach kontroli.

Ponadto, WIOŚ w okresie od 2016 do 30 czerwca 2020 r. skierował do Marszałka Województwa Dolnośląskiego inne 22 wystąpienia o ustaleniach kontroli.

(akta kontroli tom V str. 13- 24)

2.5. W latach 2016-2020 (I półrocze) Wojewódzki Inspektor wydał ogółem 116 decyzji administracyjnych nakładających na gospodarujących odpadami komunalnymi kary pieniężne w łącznej wysokości 3 103,1 tys. zł na podstawie przepisów ustawy *o odpadach*, 100 decyzji dotyczyło kar w kwocie ogółem 1 874,8 tys. zł nałożonych na gminy lub związki międzygminne. Szesnaście pozostałych decyzji dotyczyło siedmiu podmiotów prawa handlowego działających na rynku odpadów komunalnych.

Badanie dokumentacji 16 kompletów dokumentacji spraw dotyczących podmiotów gospodarczych wykazało, że kary nałożono w związku z gospodarowaniem odpadami niezgodnie z posiadaniem zezwoleniem na przetwarzanie odpadów, przetwarzaniem odpadów bez wymaganego zezwolenia, naruszeniem w zakresie miejsca magazynowania odpadów o kodzie 19 12 12 (przechowywanie w miejscach nieprzeznaczonych), prowadzeniem przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 bez wymaganego zezwolenia na przetwarzanie odpadów, gospodarowaniem odpadów niezgodnie z posiadaniem zezwoleniem. W przypadku dziewięciu decyzji o wartości 498,9 tys. zł sprawy pozostawały w toku. W stosunku do dwóch podmiotów wydano decyzje wstrzymujące działalność. W siedmiu przypadkach decyzje uprawomocniły się, a naliczone kwota kar

⁵⁸ Skierowanym do DWIOŚ w związku z wnioskiem złożonym do Marszałka Województwa Dolnośląskiego w sprawie wydania zezwolenia na przetwarzanie odpadów w procesie rekultywacji sektora A kwatery nr I składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebieniu.

w wysokości 36,5 tys. zł została opłacona lub wyegzekwowana w toku postępowania egzekucyjnego.

(akta kontroli tom V str. 25-31, 65)

2.6. W okresie objętym kontrolą w WIOŚ odnotowano łącznie 25 pożarów miejsc deponowania odpadów na terenie działania Inspektoratu, z tego trzy w 2016 r., trzy w 2017 r., sześć w 2018 r., 11 w 2019 r. i dwa do 31 sierpnia 2020 r. Informacje o zaistniałych zdarzeniach przekazywały właściwe jednostki Państwowej Straży Pożarnej, komendy Policji, centra zarządzania kryzysowego, media, zakład przetwarzania odpadów itd. Wojewódzki Inspektor w każdym z przypadków przeprowadził rozpoznanie w terenie, decyzję o przeprowadzeniu kontroli podjęto w dziewięciu przypadkach. Ogółem prawdopodobną przyczynę pożaru udało się ustalić w 12 przypadkach. W przypadku czterech przypuszczalnych podpałek, skierowano wystąpienia do właściwych organów administracji samorządowej lub organów ścigania⁵⁹.

W Inspektoracie od stycznia 2020 r. prowadzony był elektroniczny rejestr, w którym były na bieżąco uzupełniane dane o występujących pożarach odpadów.

(akta kontroli tom V str. 32-42)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor opracowywał roczne plany pracy Inspektoratu i dotrzymywał ich realizacji. Przeprowadzał kontrole podmiotów prowadzących przetwarzanie odpadów komunalnych oraz zbierających odpady komunalne, sprawdzał realizację zaleceń pokontrolnych, podejmował działania w przypadku stwierdzenia naruszeń, m.in. nakładał kary pieniężne. Niezwłocznie i skutecznie przeprowadzał kontrole pozaplanowe, na wniosek Marszałka Województwa Dolnośląskiego, każdorazowo zawiadamiając go o wynikach kontroli. Ponadto monitorował występowanie na terenie województwa pożarów i podejmował działania zapobiegawcze.

OBSZAR

3. Nadzór nad transgranicznym przemieszczaniem i przetwarzaniem przywożonych odpadów

Opis stanu
faktycznego

3.1. W latach badanego okresu do Inspektoratu wpłynęło 47 wniosków⁶⁰ z GIOŚ o udzielenie w trybie art. 5 ust. 1 ustawy o *mop* informacji dotyczącej przestrzegania, przez prowadzącego działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, przepisów o ochronie środowiska⁶¹. Kontrolą w zakresie terminowego udzielania informacji objęto 25 (53,2%) spraw. Ustalono, że 19 (76,0%) z nich udzielono w 14-dniowym terminie określonym art. 5 ust. 2 ustawy o *mop*, a siedem (28,0%) w terminie od 16 do 80 dni.

Informacje zawierały zapisy odnoszące się do warunków przestrzegania wymogów ochrony środowiska, realizacji obowiązków wynikających z dotyczących

⁵⁹ Pisma i informacje skierowano do Wójta Gminy Świdnica, Wójta Gminy Marcinowice oraz zawiadomienie do Burmistrza w Złotym Stoku, w celu podjęcia działań w sprawach o wydanie decyzji usunięcia odpadów przewidzianych w art. 26 ust. 2 ustawy o *odpadach*. W jednym przypadku zawiadomiono Prokuraturę Rejonową dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, która umorzyła śledztwo w sprawie składowania i przetwarzania w okresie od kwietnia 2015 r. do 29 października 2018 r. we Wrocławiu przy ul. Szczecińskiej 5a wobec braku znamion czynu zabronionego.

⁶⁰ Odnoszących się do ośmiu podmiotów prowadzących instalacje odzysku odpadów.

⁶¹ 12 informacji w 2016 r., 9 w 2017 r., 15 w 2018 r. 10 w 2019 r. i 1 informację w I półroczu 2020 r.

międzynarodowego przemieszczania odpadów oraz braku lub stwierdzonych nieprawidłowościach⁶².

Inspektorat współpracował z innymi organami (a w szczególności ze starostami i z marszałkiem województwa) w celu ustalenia stanu faktycznego w zakresie udzielanych GIOŚ informacji. WIOŚ na bieżąco współpracował z organami ochrony środowiska w celu wymiany informacji. Były to udokumentowane rozmowy telefoniczne, wymiana dokumentów, wspólne narady w sprawie skomplikowanych przypadków.

(akta kontroli t. III str. 14-63)

3.2. W badanym okresie Wojewódzki Inspektor był informowany o przemieszczaniu odpadów (tranzycie) przez obszar województwa dolnośląskiego. W latach 2016-2020 (I półrocze) do Inspektoratu, wpłynęło ogółem 384 kopii zezwoleń na międzynarodowe przemieszczanie odpadów⁶³. Decyzje zawierały m.in. informacje o rodzaju i masie odpadów, trasie i terminie przemieszczenia (przedział czasowy).

W celu dodatkowej weryfikacji informacji na poziomie GIOŚ została utworzona baza danych tzw. SI TPO (system informacji transgraniczne przemieszczanie odpadów). Użytkownicy bazy (w tym organy innych służb kontrolnych) otrzymali uprawnienie dające możliwość podglądu modułu obejmującego dokumenty zgłoszenia transgranicznego przemieszczania odpadów wraz z wydanymi decyzjami GIOŚ, dokumenty przesyłania i certyfikaty (zaświadczenia). Z przedmiotowej bazy korzystał, w trybie roboczym (niesformalizowanym), również WIOŚ.

(akta kontroli t. III str. 64-127)

3.3. Pracownicy Inspektoratu uczestniczyli we wspólnych kontrolach transportu odpadów organizowanych we współpracy ze służbami celnymi, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego oraz Policją. Ich udział polegał na sprawdzaniu dokumentów oraz korzystając z wiedzy eksperckiej na ocenie czy przewożony towar należy do kategorii odpadów. Kontrole transportu odpadów nie były uwzględniane w rocznym planie pracy Inspektoratu.

W latach 2016-2020 (I półrocze) Inspektorat przeprowadził łącznie 71 kontroli transportu odpadów (30 kontroli z wyjazdem w teren bez ustalonego podmiotu oraz 41 kontroli dokumentacyjnych), w tym żadnej samodzielnie⁶⁴.

Szczegółowa analiza 15 z nich wykazała⁶⁵, że: [1] kontrole te przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 9 ustawy o IOŚ i polegały, stosownie do wniosków Dolnośląskiego Urzędu Celno-Skarbowego, na ocenie przewożonego przez granicę towaru pod kątem zakwalifikowania (lub nie) do kategorii odpadów w aspekcie

⁶² Ustalono na podstawie szczegółowej analizy dokumentacji 25 informacji przekazanych przez WIOŚ stanowiących kontrolowaną próbę. Wszystkie badane dokumentacje (25 dokumentacji informacji WIOŚ) zostały sporządzone na podstawie protokołów z przeprowadzonych kontroli przez WIOŚ. Kontrole na użytek informacji przeprowadzono w sytuacji gdy termin pomiędzy udzieleniem informacji a ostatnią kontrolą w danej sprawie był dłuższy niż 1 rok. Jeżeli WIOŚ dysponował danymi z kontroli przeprowadzonej w okresie krótszym niż rok, to korzystano z protokołu z tej kontroli (nie przeprowadzano nowej kontroli). Informacje te były sporządzone rzetelnie, tj. zgodnie ze stanem faktycznym i zgodnie z wnioskiem złożonym przez GIOŚ.

⁶³ 384 zezwolenia, w tym 34 zezwolenia na przywóz odpadów na teren kraju, 21 zezwoleń na wywóz odpadów z kraju oraz 329 zezwoleń na tranzyt odpadów.

⁶⁴ Stosownie do przypisu art. 10b ust. 1 pkt 7 ustawy o IOŚ wojewódzki inspektor może podjąć działanie polegające na zatrzymaniu lub przeszukiwaniu pojazdów przewożących towary oraz kontroli dokumentów związanych z przewozem towarów, jeżeli zachodzi podejrzenie przewożenia odpadów, jednak w związku z przepisem § 21 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 5 listopada 2019 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. poz. 2141) kontrolę ruchu drogowego w zakresie kontroli transportu odpadów oraz wymagań związanych z tym transportem inspektor Inspekcji Ochrony Środowiska wykonuje w obecności funkcjonariusza Policji, inspektora Inspekcji Transportu Drogowego, funkcjonariuszy Straży Granicznej lub funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej.

⁶⁵ Wszystkie 15 kontroli z wniosków Dolnośląskiego Urzędu Celno-Skarbowego.

rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów⁶⁶; [2] w toku 8 (53,3%) kontroli transportu odpadów inspektorzy stwierdzili nielegalne przemieszczenie odpadów polegające na przewozie m.in.: [a] zmieszanych odpadów z tworzyw sztucznych, gumy, drewna, papieru, metali, odzieży, zużytego sprzętu elektrycznego; [b] odpadów z tworzyw sztucznych w postaci sprasowanych butelek typu PET, tj. odpadów spoza listy z załączników do rozporządzenia nr 1013/2006 bez stosowania procedur uprzedniego pisemnego zgłoszenia i zgody właściwych władz.

(akta kontroli t. III str. 128-208)

3.4. Wojewódzki Inspektor przeprowadził czynności kontrolne w instalacjach przetwarzania (odzysku) odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania odpadów. Na terenie województwa dolnośląskiego było osiem, a w badanym okresie pięć takich instalacji, dla których wydano zezwolenie na przetwarzanie odpadów⁶⁷.

W latach 2016-2020 (I półrocze) przeprowadzono łącznie 42 kontrole w podmiotach zajmujących się przetwarzaniem (odzyskiem), wywozem, przywozem lub transportem odpadów. Osiem w 2016 r., 14 w 2017 r., dziewięć w 2018 r., dziewięć w 2019 r. i dwie w 2020 r. Z łącznej liczby 42 kontroli, 28 zaplanowano (z własnej inicjatywy DWIOŚ), pozostałe wprowadzono do planu w trakcie roku lub przeprowadzono, jako doraźne w wyniku wniosków otrzymanych od innych organów, w tym GIOŚ.

W efekcie ww. 42 kontroli Wojewódzki Inspektor wydał 14 zarządzeń pokontrolnych, nałożył siedem mandatów, w 13 przypadkach pouczył sprawców, wydano także 10 decyzji administracyjnych na podstawie ustawy o odpadach oraz ustawy Poś wystosowano 21 wystąpień pokontrolnych.

(akta kontroli tom V str. 64)

Badanie losowo dobranej próby 20 protokołów kontroli instalacji przetwarzających odpady pochodzące z transgranicznego przemieszczania wykazało, że w przypadku instalacji nieprawidłowości związane z gospodarką tymi odpadami dotyczyły dziewięciu przypadków i polegały m.in. na nieprowadzeniu lub prowadzeniu ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym, braku zezwoleń właściwych dla podmiotów transportujących odpady, odbierania odpadów, niewłaściwego magazynowania odpadów itd. W jednym przypadku odstąpiono od stosowania sankcji, w sześciu pouczono kontrolowanych, w przypadku dwóch postępowań, za popełnione wykroczenia nałożono cztery mandaty karne na kwotę ogółem 1,5 tys. zł. W analizowanych przypadkach ustaleń kontroli dokonywano na podstawie dostępnej dokumentacji, oględzin prowadzonych w toku kontroli oraz, w jednym przypadku, na podstawie badania próbek odpadów pobranych z ładunku (odpady o kodzie 17 01 07 – mieszanka betonu, cegieł, płytek ceramicznych, o kodzie 17 05 04 – gleba ziemia, w tym kamienie. W dwóch przypadkach⁶⁸ do badania pobrano próbki wody (odcieki) z dna nieczynnego, rekultywowanego odpadami wyrobiska, gdzie składowano odpady. W wyniku prowadzonych analiz nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach wprowadzanych do wód lub do ziemi, tj. przekroczenia wartości, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r.

⁶⁶ Dz. Urz. UE L 190 z 12.07.2006 r., str. 1, dalej „rozporządzenie nr 1013/2006”.

⁶⁷ GIOŚ wystąpił o kontrolę w przypadku ośmiu podmiotów w badanym okresie. Z wymienionych podmiotów nie wszystkie dostały zezwolenie. Informacja w sprawie pięciu instalacji dotyczy tylko tych podmiotów, które miały w kontrolowanym okresie aktywne zezwolenia.

⁶⁸ Kontrola nr DJ 91/2016 i nr DJ 64/2019 dotyczące zakładu P.

*w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego*⁶⁹.

W latach 2016-2020 (do 30 czerwca) Wojewódzki Inspektor otrzymał od Marszałka Województwa Dolnośląskiego ogółem 56 wniosków o przeprowadzenie kontroli instalacji przetwarzających odpady, w związku z treścią art. 41a ust. 1 ustawy *o odpadach*, w tym 38 wniosków dotyczyło instalacji, w których przetwarzane są odpady komunalne⁷⁰. Na podstawie wniosków Marszałka Województwa WIOŚ przeprowadził łącznie 33 kontrole instalacji, w których przetwarzane są odpady komunalne. Stwierdzone w toku kontroli instalacji jw., nieprawidłowości dotyczyły m.in. prowadzenia ewidencji niezgodnie ze stanem rzeczywistym, przekazania, gospodarowania odpadami niezgodnie z zezwoleniem na przetworzenie odpadów, prowadzenia odzysku odpadu bez wymaganego pozwolenia, nieprowadzenia na bieżąco ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów, magazynowania odpadów z naruszeniem warunków pozwolenia, przekroczenia ilości dopuszczonych do magazynowania odpadów.

W latach 2016-2020 (do 30 czerwca) Wojewódzki Inspektor otrzymał, do wiadomości, od Marszałka Województwa Dolnośląskiego 62 decyzje, w tym również decyzje zmieniające zezwolenia wydane przed 2016 r. dotyczące odzysku odpadów w wyrobiskach.

W badanym okresie pracownicy Inspektoratu przeprowadzili ogółem 37 kontroli w zakresie deponowania odpadów w wyrobiskach. Były to kontrole wyrobisk posiadających decyzje na odzysk odpadów w ramach rekultywacji oraz nieposiadających takich decyzji. W kolejnych latach przeprowadzono odpowiednio sześć kontroli (w 2016 r.), dziewięć (w 2017 r.), 10 (w 2018 r.), 11 (w 2019 r.) i w 2020 r. – dwie kontrole.

Prowadzono kontrole planowe (9 kontroli), jak i pozaplanowe (tj. interwencyjne, na wniosek i inne – 29 kontroli). W zbiorze omawianych kontroli w trybie interwencyjnym przeprowadzono 22 z tego w 19 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. prowadzenia ewidencji niezgodnie ze stanem rzeczywistym, przekazania, gospodarowania odpadami niezgodnie z zezwoleniem na przetworzenie odpadów, prowadzenia odzysku odpadu bez wymaganego pozwolenia, nieprowadzenia na bieżąco ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów, magazynowania odpadów m.in. o kodzie: 17 09 04 – zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03, 17 02 01 – drewno, 16 01 03, 15 01 02 – opakowania z tworzyw sztucznych nieujętych w zezwoleniu, przekroczenia ilości dopuszczonych do magazynowania odpadów.

W trakcie kontroli nie pobierano próbek materiałów wykorzystywanych do rekultywacji, pobierano natomiast próbki odcieków z odpadów. W trakcie każdej kontroli wykonywano oględziny i sporządzano dokumentację kontrolną.

(akta kontroli tom V str. 43-63)

⁶⁹ Dz. U. poz. 1800 (akt ten uchylono z dniem 2 lipca 2019 r.). W protokołach kontroli nie ujmowano wzmianki nt. sprzętu do poboru próbek czy też metodologii klasyfikowania odpadów według kodów.

⁷⁰ W roku 2016 wpłynęły 4 wnioski, wykonano 3 kontrole, w jednym przypadku wniosek dotyczył tzw. odzysku poza instalacją. W roku 2017 wpłynęło 7 wniosków i przeprowadzono 7 kontroli. W 2018 r. wpłynęło 12 wniosków i przeprowadzono 12 kontroli. W roku 2019 wpłynęło 7 wniosków, przeprowadzono 5 kontroli, w 2 przypadkach WIOŚ przedłożył Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego stanowisko, że przypadek dotyczy nieistotnej zmiany. W roku 2020 wpłynęło 10 wniosków, przeprowadzono 8 kontroli. Kontrole realizowane były na bieżąco, w kolejności zgłoszeń. Kontrole realizowane były na wniosek marszałka województwa oraz starostw, np. liczba wszystkich wniosków w 2020 r. wyniosła 90, w tym od Marszałka Województwa Dolnośląskiego 10 wniosków dot. instalacji komunalnych.

3.5. W latach 2016-2020 w Inspektoracie odnotowano 35 przypadków nielegalnego przemieszczania odpadów, w 2016 r. – 0, w 2017 r. – 11, w 2018 r. – 9, w 2019 r. – 13 oraz w 2020 r. (I półrocze) dwa przypadki. W pięciu przypadkach Wojewódzki Inspektor był organem, o którym mowa w art. 27 ust. 1 i 2 ustawy *o mpo*, tj. stwierdził nielegalne przemieszczanie odpadów.

Odnutowane naruszenia prawa dotyczyły: w 2017 r. trzech podmiotów transportujących odpady, pięciu przetwarzających i odzyskujących odpady i trzech wysyłających; w 2018 r. pięciu podmiotów transportujących odpady, trzech przetwarzających i odzyskujących oraz w jednego wysyłającego. W roku 2019 odnotowane nieprawidłowości dotyczyły ośmiu podmiotów transportujących odpady, dwóch podmiotów przetwarzających odpady, czterech podmiotów dokonujących wysyłki odpadów, przy czym jedna sprawa została zakwalifikowana, jako dotycząca zarówno transportu, jak i przetwarzania. W 2020 r. sprawy dotyczyły dwóch podmiotów transportujących odpady, przy czym jedna sprawa pozostawała w toku⁷¹.

Nie korzystano z danych zawartych w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK). Według wyjaśnień Inspektoratu nie było potrzeby korzystania z KCIK, a WIOŚ nie miał dostępu do baz Krajowej Administracji Skarbowej.

Analiza dokumentacji 15 przypadków nielegalnego przemieszczania odpadów wykazała, że w 12 sprawach kontrolę transportu przeprowadzono na wniosek służb celno-skarbowych. W tych 10 przypadkach dokonano oceny przewożonego w ruchu międzynarodowym pod kątem identyfikacji czy jest on odpadem czy nie. W każdym z tych przypadków podmiotem wysyłającym był podmiot zagraniczny. We wszystkich 12 przypadkach potwierdzono, że przewożony towar był odpadem, o czym niezwłocznie poinformowano wnioskodawcę w terminie nie dłuższym niż 4 dni od daty sporządzenia adnotacji z tzw. „kontroli dokumentacyjnej bez ustalonego podmiotu”⁷². W tych przypadkach, informację o nielegalnym przemieszczaniu odpadów przekazywał do GIOŚ, organ wnioskujący o dokonanie ww. oceny, jako organ kontrolujący.

W pozostałych trzech przypadkach, kontrole trzech (zatrzymanych już wcześniej) transportów zostały przeprowadzone z inicjatywy własnej WIOŚ (w dwóch przypadkach po uzyskaniu informacji z właściwych komend Policji). Informacja o nielegalnym transgranicznym przemieszczaniu odpadów przekazana została niezwłocznie wraz z wystąpieniem pokontrolnym.

(akta kontroli tom V str. 91-92)

3.6. W latach 2016-2020 (I półrocze) Wojewódzki Inspektor wydał pięć decyzji dotyczących administracyjnych kar pieniężnych, o których mowa w art. 32-34 ustawy *o mpo*⁷³. Łączna wartość nałożonych kar wynosiła ogółem 260 tys. zł. Nałożono jedną karę w 2016 r., dwie w 2017 r. i dwie w 2019 r. W czterech przypadkach postępowanie administracyjne dobiegło końca i decyzje

⁷¹ W ujęciu według naruszeń obowiązków wynikających z rozporządzenia nr 1013/2006 GIOŚ w: [1] 2017 r. dotyczyło: zgłoszenia – art. 4 rozporządzenia (lista "bursztynowa") – 1 informowania – art. 18 rozporządzenia (lista "zielona") – 10; [2] 2018 r. dotyczyło: zgłoszenia – art. 4 rozporządzenia (lista "bursztynowa") – 6, informowania – art. 18 rozporządzenia (lista "zielona") – 3; [3] 2019 r. dotyczyło: zgłoszenia – art. 4 rozporządzenia (lista "bursztynowa") – 12, informowania – art. 18 rozporządzenia (lista "zielona") – 1; [4] 2020 r. dotyczyło informowania – art. 18 rozporządzenia (lista "zielona") – 2 (1 w trakcie).

⁷² W ośmiu przypadkach informację wysłano w dacie kontroli, w czterech było to cztery dni po zakończeniu czynności.

⁷³ W roku 2016 wydano jedną decyzję z dnia 06.05.2016 r., znak: DW-DI.7061.1.2016.am.ms – decyzja prawomocna. W roku 2017 wydano dwie decyzje: [1] nr DW-DI.7062.25.2014.mw.am – z dnia 25.05.2017 r., GIOŚ utrzymał w mocy 29.11.2017 r., [2] nr DW-DI.7062.22.2015.ma.am. – GIOŚ utrzymał w mocy 09.10.2017 r. W roku 2019 wydano decyzję z dnia 10 maja 2019 r., znak DW-DI.7062.6.2019.am.ms – decyzja w odwołaniu. Firma P. za przyjęcie większej ilości odpadów niż było to kreślone w zezwoleniu GIOŚ – art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy *o mpo* – decyzja prawomocna.

uprawomocniły się, a w jednym sprawa pozostawała w toku. Ponadto, w toku pozostawało siedem spraw na etapie postępowania administracyjnego w pierwszej instancji, a na wstępie oczekiwały trzy postępowania.

W 2016 r. nałożono jedną karę, w wysokości 30 tys. zł na przedsiębiorcę wysyłającego odpady. Decyzję wydano na podstawie ustaleń kontroli i stwierdzenie naruszeń art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy o *mpo*, tj. za dokonanie wysyłki do Niemiec, większej ilości odpadów niż było to określone w decyzji GIOŚ. Kara została opłacona po terminie, wraz z odsetkami i kosztami egzekucji komorniczej w kwocie 56,3 tys. zł⁷⁴.

W 2017 r. nałożono dwie kary o łącznej wartości 100,0 tys. zł (po 50,0 tys. zł każda). W obu przypadkach kary nałożono na odbiorców odpadów, na podstawie kontroli, w wyniku których stwierdzono fakt nielegalnego, tj. dokonanego bez odpowiedniego zgłoszenia, przywozu odpadów zza granicy Polski. W obu przypadkach decyzje uprawomocniły się, a należności z tytułu kar zostały opłacone⁷⁵.

W roku 2019 nałożono dwie kary, w obu przypadkach na odbiorców odpadów w wysokości 100,0 tys. zł i 30,0 tys. zł. Podstawą ukarania był, w jednym przypadku, przepis art. 33 ust 1 pkt 3 ustawy o *mpo*, tj. nielegalny przywóz odpadów zza granicy. Postępowanie pozostawało w toku, a kara nie została opłacona⁷⁶. W drugim przypadku, podstawą ukarania było wypełnienie znamion czynu opisanego w art. 33 ust 1 pkt 3 ustawy o *mpo*, tj. przyjęcie większej ilości odpadów niż było to określone we właściwej decyzji GIOŚ⁷⁷. Kara została opłacona terminowo w pełnej wysokości tj. 30 tys. zł. Z badania dokumentacji czterech ostatecznie zakończonych spraw, wynikało, że karę wymierzono zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o *mpo* przemieszczaniu odpadów, a Inspektorat podejmował, bez zbędnej zwłoki, czynności zmierzające do wyegzekwowania należnych kwot orzeczonej w decyzji.

(akta kontroli tom V str. 66-88)

3.7. W latach 2016-2020 (I półrocze) Inspektorat na bieżąco współpracował ze Służbą Celną, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, Policją, na zasadach określonych w ustawie o *mpo*. Współpraca polegała przede wszystkim na wspólnym prowadzeniu kontroli w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów. Skontrolowano w ten sposób 97 ładunków, w wyniku kontroli ujawniono 5 przypadków nielegalnego przemieszczania odpadów oraz naruszeń decyzji GIOŚ i przepisów o transgranicznym przemieszczaniu odpadów⁷⁸. Po ujawnieniu

⁷⁴ W decyzji GIOŚ określono m.in. ilość odpadów o kodzie 10 03 08* dopuszczoną do wysyłki, tj. 1 000 ton odpadów, a także ilość transportów – maksymalnie 60 w okresie do 19.10.2015 r. Podczas kontroli dokonano analizy dokumentów przesłania w wyniku, której ustalono, że w okresie od lutego do 19.10.2015 r. dokonano 42 transportów ww. odpadów na łączną masę 1 025,60 Mg, tym samym przekraczając ilość odpadów dopuszczoną do wwozu o 25,6 Mg. Ponieważ postępowanie takie jest niezgodne z warunkiem zezwolenia na wywóz odpadów z Polski do Niemiec – traktowane jest jako przemieszczenie nielegalne. Decyzja wydana na podstawie art. 33 ust 2 pkt 3 ustawy o *mpo*.

⁷⁵ W jednym przypadku decyzja dotyczyła międzynarodowego przemieszczania odpadu o kodzie 16 01 04* w postaci uszkodzonego pojazdu, decyzję wydano na podstawie art. 32 ust. 1, w związku z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o *mpo*, w drugim przypadku sprawa dotyczyła odbiorcy odpadów w postaci 22 sztuk zużytych akumulatorów samochodowych zaklasyfikowanych pod kodem 16 06 01*, przywiezionych z terenu Szwecji do Polski nielegalnie.

⁷⁶ Sprawę 14.08.2018 r. przekazano do GIOŚ, który 18 stycznia 2019 r. powiadomił właściwy zagraniczny organ o nielegalnym przemieszczaniu odpadów zwracając się jednocześnie o podjęcie działań gwarantujących zwrot odpadów do Szwecji. Od decyzji nakładającej karę podmiot złożył odwołanie. Decyzją z dnia 12.08.2019 r. GIOŚ podtrzymał zaskarżoną decyzję w mocy. Według stanu na dzień zakończenia kontroli sprawa pozostawała w toku przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie.

⁷⁷ Dokonano przyjęcia odpadów w postaci minerałów (innych niż pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych) o kodzie ex 19 12 09 o 473,29 ton więcej, niż było to określone w zezwoleniu.

⁷⁸ W latach 2016-2018 WIOŚ uczestniczył w ogólnokrajowych akcjach IMPEL TFS „EUROPEJSKIE AKCJE INSPEKCYJNE” – akcje DEMETER prowadzone wspólnie z przedstawicielami Krajowej Administracji Skarbowej.

nielegalnego przemieszczania odpadów, wspomniane wyżej organy przekazywały dokumentację sprawy zawiadamiano także GIOŚ, jako organ właściwy do podjęcia działań na podstawie rozporządzenia nr 1013/2006.

Zasady współdziałania w zakresie kontroli transgranicznego przemieszczania odpadów określone zostały także w ramach porozumień: [1] z dnia 27 listopada 2017 r. pomiędzy Inspektorem a Komendantem Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej oraz Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu w sprawie współdziałania w zakresie kontroli postanowień ustawy *o mpo*, [2] pomiędzy GIOŚ, Szefem Służby Celnej i Komendantem Głównym Straży Pożarnej z dnia 4 marca 2015 r. w sprawie współdziałania w zakresie kontroli postanowień ustawy *o mpo*.

(akta kontroli t. V str. 94)

W ramach ww. porozumień, współdziałanie Wojewódzkiego Inspektora obejmowało m.in. przeprowadzanie na pisemny wniosek organów oceny towarów mogących stanowić odpady, kontrole dostaw w miejscu przeznaczenia oraz organizację i uczestnictwo we wspólnych kontrolach dotyczących transgranicznego przemieszczania odpadów. W 2016 r. Wojewódzki Inspektor otrzymał dwa ww. wnioski – jeden wystosowała Służba Celna i jeden Inspekcja Transportu Drogowego (ITD). WIOŚ, zgodnie z oczekiwaniami wnioskodawców, udzielił w obu przypadkach pisemnych odpowiedzi. W 2017 r. Krajowa Administracja Skarbowa (KAS) skierowała jeden wniosek, na który WIOŚ udzielił pisemnej odpowiedzi. W 2018 r. do WIOŚ wpłynęło osiem wniosków, z czego KAS skierowała cztery, Straż Graniczna jeden, a Policja trzy wnioski. W trzech przypadkach przeprowadzono oględziny, udzielono ośmiu pisemnych informacji. W 2019 r. były to 23 wnioski, z tego ze strony KAS – 21, a ze strony Policji dwa. Inspektorat siedmiokrotnie przeprowadził oględziny i udzielił 23 pisemnych odpowiedzi. W 2020 r. KAS skierowała 19 wniosków. Inspektorat czterokrotnie przeprowadził oględziny oraz udzielił 19 pisemnych informacji (w ośmiu przypadkach towar zakwalifikowano, jako odpad).

Nielegalne przemieszczanie dotyczyło trzech spraw objętych obowiązkiem pisemnego zgłoszenia i zgody⁷⁹ oraz jednej – objętej obowiązkiem informowania⁸⁰. Były to: zużyte lub nienadające się pojazdy o kodzie 16 01 04* (dwa przypadki), tworzywa sztuczne o kodzie 19 12 04 (jeden przypadek), mieszanina odpadów o kodach 15 01 01, 15 01 02, 17 02 03 i 17 06 04 (jeden przypadek). Wojewódzki Inspektor był w pięciu przypadkach organem, o którym mowa w art. 27 ust. 1 i 2 ustawy *o mpo*, dokonującym stwierdzenia nielegalnego przemieszczania odpadów. W jednym przypadku kontrola dotyczyła sprowadzanego wraku samochodu osobowego. W wyniku przeprowadzonego postępowania stwierdzono, że przedmiotowy wrak nie jest odpadem.

(akta kontroli t. II str. 468-505)

W okresie objętym kontrolą pracownicy Inspektoratu przeprowadzili: [1] w 2016 r. wspólnie z ITD 16 kontroli ładunków odpadów; [2] w 2017 r. wspólnie z ITD i Strażą Graniczną 12 kontroli ładunków i wspólnie z Policją trzy takie kontrole, ujawniono trzy przypadki nielegalnego przemieszczania odpadów, [3] w 2018 r. wspólnie z ITD pięć kontroli, ze Strażą Graniczną 60 kontroli, z Policją cztery kontrole, stwierdzając dwa przypadki nielegalnego przemieszczania odpadów, [4] w 2019 r. przeprowadzono sześć wspólnych kontroli z Policją w wyniku, których nie stwierdzono nielegalnego przemieszczania odpadów.

(akta kontroli t. II str. 468-505)

⁷⁹ Artykuł 4 rozporządzenia nr 1013/2006.

⁸⁰ Artykuł 18 rozporządzenia nr 1013/2006.

Inspektorat corocznie brał udział w akcjach w ramach projektu „Europejskie Akcje Inspekcyjne IMPEL TFS”, mających na celu kontrolę pojazdów przewożących odpady, ze szczególnym uwzględnieniem transgranicznego przemieszczania odpadów (w latach 2016-2018 akcje były przeprowadzone w dziewięciu różnych terminach, w 2019 r. w dwóch terminach)⁸¹. Ponadto na terenie województwa dolnośląskiego przeprowadzono wspólne kontrole w ramach kolejnych edycji akcji „Demeter” prowadzonej z inicjatywy KAS⁸². Inspektorat uczestniczył także w akcji wojewódzkiej „Wanda”. Akcja była nadzorowana przez Komendę Wojewódzką Policji we Wrocławiu. Wobec stwierdzonych wzmoczonych transportów odpadów z kierunku Europy Zachodniej do Polski w dniu 26 kwietnia 2019 r. przeprowadzono wspólne akcje WIOŚ, Straży Granicznej i ITD. Czynności kontrolne miały na celu zwalczanie procederu nielegalnych transportów odpadów zarówno krajowych, jak i transgranicznych. Działania prowadzone były w czterech miejscach znajdujących się na autostradzie A4 pomiędzy granicą państwa a węzłem Karwiany. W wyniku akcji skontrolowano 18 pojazdów. Nie stwierdzono nielegalnego przemieszczania odpadów.

Poza wyżej wymienionymi WIOŚ uczestniczył w akcji „Stop nielegalnym odpadom”. W dniu 8 października 2019 r. w godzinach nocnych odbyła się ogólnopolska akcja polegająca na kontroli pojazdów, której celem było zwalczanie nielegalnego transportu i porzucania odpadów oraz wzmocnienie komunikacji i zdolności organów ścigania w zwalczaniu przestępczości przeciwko środowisku. Na terenie województwa dolnośląskiego akcję prowadzili inspektorzy WIOŚ przy udziale Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu. Nie stwierdzono nielegalnego przemieszczania odpadów. W dniu 4 marca 2020 r. akcja została powtórzona. Na terenie województwa dolnośląskiego skontrolowano 11 pojazdów. Nie stwierdzono nielegalnego przewozu odpadów.

(akta kontroli t. II str. 468-505)

Wojewódzki Inspektor wskazał na występujący problem w zakresie poboru próbek odpadów w ramach akcji interwencyjnych na drodze, bezpośrednio z zatrzymanego pojazdu. Żadne laboratorium nie jest akredytowane na pobór próbek niewiadomego

⁸¹ W roku 2016 w ramach tego projektu na terenie województwa dolnośląskiego przeprowadzono dwie akcje kontrolne w marcu i październiku. Celem działań było sprawdzenie transportów na drogach krajowych w zakresie legalności transgranicznego przemieszczania odpadów. Czynności kontrolne przeprowadzono przy współudziale Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego we Wrocławiu. Skontrolowano łącznie 13 transportów, nie stwierdzono nielegalnego transgranicznego przemieszczania odpadów. W 2017 r. w ramach projektu na terenie województwa dolnośląskiego przeprowadzono trzy akcje kontrolne (w marcu, czerwcu i październiku). Czynności kontrolne przeprowadzono przy współudziale Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego lub Straży Granicznej. Skontrolowano łącznie 12 transportów, ujawniono dwa przypadki nielegalnego przemieszczania odpadów z terytorium Niemiec na terytorium Polski. Transport odpadów odbywał się z dołączonym załącznikiem VII. W powyższym dokumencie zakwalifikowano odpady do odpadów z listy zielonej, tj. 3010 – tworzywo sztuczne, kod 19 12 04 – tworzywo sztuczne i guma. Oględziny pojazdów wykazały, że odpady to mieszanina różnych strumieni odpadów (tworzywo sztuczne, papier, folia aluminiowa, drewno, korek), a więc odpad spoza listy. Przemieszczenie odbyło się bez zgody GIOŚ. O nielegalnych przemieszczeniach został powiadomiony Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. W roku 2018 WIOŚ w ramach projektu przeprowadził 3 akcje kontrolne w miesiącach: marzec, czerwiec i październik. Czynności kontrolne przeprowadzono przy współudziale Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego lub KAS. Skontrolowano łącznie 15 transportów, z czego 7 dotyczyło transgranicznego przemieszczania odpadów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁸² Demeter IV zaplanowana od 4 czerwca do 8 lipca 2018 r. prowadzona wspólnie z pracownikami Krajowej Administracji Skarbowej w obszarze przeciwdziałania nielegalnemu międzynarodowemu przemieszczaniu odpadów. Od 1 do 30 września 2019 r. przeprowadzono akcję DEMETER V, w obszarze przeciwdziałania nielegalnemu międzynarodowemu przemieszczaniu odpadów (w tym SZWO – substancje zubażające warstwę ozonową). W ramach operacji inspektorzy WIOŚ pełnili funkcję doradczą (ekspertką) dla prowadzących akcję inspektorów Krajowej Administracji Skarbowej (KAS), wspomaganych także przez Policjantów, inspektorów Transportu Drogowego i Straż Graniczną. Akcja DEMETER VI prowadzona została od 14 września do 11 października 2020 r. i objęła nielegalne międzynarodowe przemieszczanie odpadów, w tym odpadów medycznych (substancje chemiczne, które są pochodnymi węglowodorów alifatycznych oraz fluorowanych gazów cieplarnianych). Koordynatorem akcji była KAS.

pochodzenia i zmiennym składzie i właściwościach ze względu na brak możliwości oznaczenia wzorca. Istnieje również problem dowodowy w zakresie poboru próbek z naczepy samochodu (trudno pobrać próbkę uśrednioną z odpadów na pojeździe ze względu na brak dostępu do głębiej ułożonych odpadów). W związku z powyższym ustalenia WIOŚ są utrwalane poprzez oględziny i dokumentację fotograficzną i tzw. wiedzę ekspercką inspektora. Inspekcja Ochrony Środowiska jest organem wyspecjalizowanym w zakresie swoich ustawowych kompetencji, zaś jej pracownicy posiadają niezbędny zakres wiedzy specjalistycznej⁸³.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wojewódzki Inspektor w siedmiu przypadkach (28,0%) na 25 skontrolowanych (53,2% wszystkich spraw), nieterminowo udzielił GIOŚ informacji, w trybie art. 5 ust. 1 ustawy o mpo, dotyczącej przestrzegania, przez prowadzącego działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, przepisów o ochronie środowiska⁸⁴. Zgodnie z postanowieniami art. 5 ust. 2 cytowanej ustawy, organy, do których zwrócono się o przedstawienie ww. informacji, są obowiązane przedstawić je niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia wniosku o informację. Natomiast w siedmiu wskazanych przypadkach informacji udzielono odpowiednio po 15, 16, 27, 34, 34, 66 i 80 dniach.

Wojewódzki Inspektor odnosząc się do niedotrzymania ustawowego terminu, wyjaśnił m.in., że „Co do zasady powyższe informacje przekazywane są w terminie. Jednak zdarza się, że WIOŚ zobowiązany jest w celu rzetelnego przedłożenia aktualnych informacji o wypełnianiu obowiązków związanych z ochroną środowiska do przeprowadzenia kompleksowej (wielotematycznej) kontroli podmiotu i nie ma możliwości udzielenia odpowiedzi we wskazanym terminie.” Wyjaśniając Wojewódzki Inspektor wskazał, że obowiązek przedstawienia aktualnych danych wynika z zapisów Informatycznego Systemu Kontroli w Zasadach Prowadzenia Kontroli „5.3. Wykonanie kontroli w oparciu o dokumenty”, tj. „W przypadku kontroli prowadzonej w celu przedstawienia informacji w związku z postępowaniem GIOŚ w sprawie zezwolenia na międzynarodowe przemieszczanie odpadów kontrolę w terenie należy przeprowadzić na wniosek GIOŚ lub jeżeli WIOŚ, po przeprowadzonej analizie dokumentów uzna to za zasadne. Kontrola w terenie jest szczególnie wskazana, jeżeli: [a] w poprzedniej kontroli stwierdzono naruszenie warunków prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, warunków magazynowania odpadów lub przepisów z zakresu międzynarodowego przemieszczania odpadów; [b] od poprzedniej kontroli w terenie upłynął okres dłuższy niż 1 rok.”. W ocenie Wojewódzkiego Inspektora zasadna jest zmiana przepisów polegająca na wstrzymaniu biegu terminu do wydania informacji w związku z podjęciem kontroli zakresem obejmującej wnioski.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że art. 5 ust. 3 ustawy o mpo stanowi, że organy, do których zwrócono się z wnioskiem o przedstawienie informacji, w informacjach tych zwracają uwagę w szczególności na przypadki wcześniejszego stosowania działań administracyjnych lub karnych w stosunku do odbiorcy odpadów z tytułu naruszenia przepisów o ochronie środowiska i innych przepisów dotyczących prowadzenia działalności związanej z gospodarowaniem odpadami,

⁸³ Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 10 ustawy o IOS dodanym przez art. 1 pkt 7 lit. c tiret piąte ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U poz.1479), który wszedł w życie w dniu 18 sierpnia 2018 r., przy wykonywaniu kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska inspektor uprawniony jest do określenia składu morfologicznego odpadów w oparciu o wiedzę ekspercką.

⁸⁴ 12 informacji w 2016 r., 9 w 2017 r., 15 w 2018 r. 10 w 2019 r. i 1 informację w I półroczu 2020 r.

a także przypadki stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących międzynarodowego przemieszczania odpadów. Ewentualne prowadzenie kontroli w związku z koniecznością udzielenia informacji GIOŚ nie prowadzi w obecnym stanie prawnym do wydłużenia 14-dniowego terminu udzielenia informacji.

(akta kontroli t. III str. 14-63)

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor wykonywał kontrole podmiotów gospodarczych prowadzących odzysk oraz unieszkodliwianie odpadów pochodzących z transgranicznego przemieszczania odpadów. Przedkładał, na wniosek GIOŚ, rzetelne informacje dotyczące spełniania wymogów ochrony środowiska przez podmioty zaangażowane w system transgranicznego przemieszczania odpadów. Prawdłowo prowadził postępowania windykacyjne wobec podmiotów, na które nałożono kary pieniężne za ujawnione próby nielegalnego przemieszczania odpadów. Jednakże stwierdzono, że Wojewódzki Inspektor nieterminowo udzielał GIOŚ informacji, w trybie art. 5 ust. 1 ustawy o *m*po, dotyczącej przestrzegania, przez prowadzącego działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, przepisów o ochronie środowiska. W siedmiu wskazanych przypadkach (28,0% analizowanych spraw) informacji udzielono odpowiednio po 15, 16, 27, 34, 34, 66 i 80 dniach.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o *NIK*, przedstawia następujące uwagi i wniosek:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wniosek	Zapewnienie przekazywania do GIOŚ informacji dotyczącej przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przez prowadzącego działalność w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z określonym w art. 5 ust. 2 ustawy o <i>m</i> po terminem, tj. niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia wniosku o informację.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury *NIK* we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania *NIK* o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu

zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, października 2020 r.

Kontrolerzy:
Jerzy Skowroński
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Ryszard Puchala
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis